

Váltsd be
postán in numerar
No. 224.716-929

Ara 5 lej

UTIKELLET

Előzetes szerkesztés
Művészetter Robert
Disztér 2 II e Budapest

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sír. Baron L. Pop (volt Brassai
újság) 18. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 100 lej
**KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK**
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Nacionala
estből je
egkeresést
z, kérve.
a költség-
ését, mert
agantiszt-
kentik, ki-
i Bank is
benzin és
abonárák
való tekin
Egylet a
nak leszá-
eséplés és
okhoz. A
a denatu-
petróleum
ésék
Szentlélek
Calugárilér
az előnyös
fordulja-
t Rt. Igaz-
er étterme
zletes éte-
riség. Utá-
ény. Abe-
áron.
gyapjúból
(volt Ru-
keres
ettett detail
Ajánlat-
entábil" jet
rását olesá
egyek. Pol-
zaciója
rás
onál
s sorsának
könyvosat-
imra
sososok
ne váljak
antiszemita
ort ünneplik
kis parthi
nyvosztály-
ója 200 lej.
der
nagytel-
ölemelked-
emirovsok
évek leg-
einek
ej.
könyvosat-
ásár!
10 lej
ogát 66 lej
66 lej
66 lej
96 lej
190 lej
ronte élete
vosztályab-

Minden ut Rómába vezet...

...hogye vezetne hát Hitler utja oda, a szerencsésebb kollegája, Mussolini immár egy fél évtizede rezideál?! A senni puccsterv leleplezése óta kettős van a császárjelölté fuvalkodott szöveggyűjtemények arra, hogy a római mars, fasziták diadalmos bevonulásának történelmi körülményeit felkutassa. Római tanulmánytján meg akarja tudni: hogyan lehet egy puccsot hirtelen rajtalesni sikerre vinni, másfelől hogyan lehet egyidejűleg a nincsetlen és tanulatlan tömegek szimpátiáját nagy biztosítani, hogy a szoldot fizető nagyurak se haragudjanak.
Az az érzésünk, hogy Hitlernek ez a tanulmánytja egy kicsit elkészt. Inkább a kijelentés az, hogy a kudarcba fulladt puccsterv után amolyan parádés tetszélés, mely szervesen hozzátartozik a kampóskeresztés „messiás” színházi kellékéhez. Fenyegetés akar lenni ama német nehézipari mágnások felé, akik a bozheimi okmány kommunistaizű hangja után elpártoltak Hitler irtól, sőt valószínűleg új mentőangyal után fognak nézni.

Különben sem valószínű, hogy Hitler maga duplamalátán nevelt agyvelejével meg tudná érteni azt, hogy az olasz fasizmus sikeres puccsa egészen más körülmények között jött létre, mint amilyen körülmények Hitlernek kínálkoznak. Ott szervezeten, széthulló, a demokrácia megsemmisítésén iskolázatlan tömegek hajtották fejüket Mussolini tehetséges elszántságának bárdja alá egy adott történelmi pillanathoz, míg Németországban hatalmas szervezett ellenfelek álltak a kampóskeresztészekkel szemben; elszántság, lezámolásra kész lendülettel.
A németországi fasizmus ezenfelül anti szemita huliganizmusának köszönhetné eddigi sikereit: most azonban, hogy kiderült, miszerint nemcsak a zsidók, hanem a nagytőkésék is ott állnak a kampóskeresztés roham célpontjában: a fajvédők körök patronusai is elfordultak a sörösördök hírhedt császárjelöltjétől.

Ezért van csak platonikus értéke Hitler római útjának, ahol Mussolini aligha fogja hivatalosan keblére zárnai sikertelen kollegáját. Sőt nem lehetetlen, hogy éppen ő fogja ajánlani neki, hogy mérsékelje magát, tanuljon meg még tovább várni. Hiszen éppen a Duce volt az, aki már régen kinyilatkoztatta, hogy az olasz fasizmus nem exportteikk. Az pedig valószínű, hogy Mussolini a bozheimi okmánybölcsességéből akarna erőt meríteni az olasz fasizmus további fenntartásához.

Hivatalos szájkosarak

Magyarországon puccs készült, amelynek igen gyanús a származása. A gyanu pedig az, hogy magas személyiségeket végez ki, egyelőre csak morálisan. A sajtó idegesen rántja fel a fejét, a sajtó kutató, a sajtó sok mindent tud, ergo a sajtóra szájkosarat kell tenni. Régi, jól bevált metódusa ez a rossz lelkiismeretű kormányoknak. Hogy a magyar kormányoknak milyen rossz lehet a lelkiismerete, arra jellemző az a félhivatalos rendelete, mely szerint a sajtónak tilos bizonyos témakört érintenie, hacsak nem akarja betiltásnak kiténni magát.

Hogy mi az a bizonyos témakör, azt természetesen mindenki tudja. A havas néli fákra a verebek is ezt csiripelik. A puccs. Azaz nem is a puccs, hanem inkább az a kérdés, hogy honnan illatozik az a kérés szag, mely a puccs apró tettesei körül terjeng.

Mindenki tudja, hogy honnan ered ez az illat, mindenki beszél róla a négy fal között, de a sajtónak tilos beszélnie róla. Verba volant, scripta manent — a szavak elrepülnek, az írás megmarad. A szavak nem hatolnak át a határokon, a betűk igen.

Ez a rossz lelkiismeretű kormányok bölcsesége. Öreg, de mindig megújuló

Antiszemita napja volt ma a kamarának

Cuza, Duca, Singer és Zelea Codreanu szócsatája a kamarában

Duca bejelentette, hogy a liberálisok ellenzékbe vonulnak. Cuza szidta a zsidókat és dicsérte a kormányt. Zelea Codreanu pedig tullicította Cuzát az antiszemitizmusban

Singer zsidó képviselő megvédte a zsidóság méltóságát

Bucaresti-Bukarest, december 3. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kamara mai ülésén egymást kergették a szenációk. Legelőször is Duca, a liberális párt elnöke hivatalosan bejelentette, hogy pártja ellenzékbe vonul, végleg felmondja a kormánynak a barátságot és már a válasz felirati javaslatot sem szavazza meg. A másik nem mindennapi szenációja az ülésnek az volt, hogy a liberálisok ellenzékbe vonulása pillanatnyilag nem börtönte fel a kormány egyensúlyát, mert Jorga, ugy látszik, Ducák elvesztése fölötti bánatában Cuza professzor kegyeibe ajánlotta magát és kormányát és az antiszemita vén vezére, aki, ugy látszik, már elfelejtette, hogy Jorga nem is olyan régen még azzal fenyegette, hogy le fogja csuktatni, ha hatalomra kerül, a kamara mai ülésén már szállította is az antiszemita teljes támogatását a kormány számára.

Jorga szemmel látható nagy lelki megnyugvással vette tudomásul, hogy a koncentrikus támadások pergőtűzében olyan oszlopra támaszkodhatik, mint Cuza pro-

fessor és állandóan helyeslőleg bölongatott az antiszemita pádsorai felé. A többi képviselők sem fukarkodtak a cuzisták iránti szimpátiájuk kimutatásával, aminek az volt a következménye, hogy az antiszemita képviselők alaposan kiháználva a kormánnyal hirtelen támadt fegyverbarátságukat, olyan prepotens módon viselkednek az ülés alatt, mint eddig még sohasem.

A cuzisták olyan atmoszférát teremtettek, mintha nem is Jorga, hanem Cuza ülne a miniszterelnöki székhelyben és ebbe a nehéz atmoszférába robbant bele az ülés harmadik szenációja: Singer képviselő felszólalása, aki méltóságteljes hangon utasította vissza a cuzisták folytonos okvetetlenkedéseit és az antiszemita musall zsufolt atmoszférában erőteljes módon védte meg a zsidóság méltóságát. Alig hogy Singer képviselő elhagyta a tribünt, Zelea Codreanu kapta meg a szót, aki látva azt, hogy Cuza már egy gyékényen áru Jorgával, egyelőre egytagu parlamenti pártja nevében rálicítt a cuzistákra is és az idegenek, illetőleg a zsidók kiűzését követelte.

Cuza dicséri a kormányt és szidja a zsidókat

A kamara antiszemita napjáról az alábbi tudósításunk számol be:

Még a napirend előtt Emil Tepeşu kolozsvári tanár, többségi képviselő kért szót és az erdélyi nép nevében visszautasította a regionalista törekvéseket. Kijelentette, hogy az új generáció a román egység álláspontján áll, szakított a régi gondolatokkal és az az óhajta, hogy az összes nemzeti erők egyesüljenek a nagy nemzeti célok megvalósítása érdekében.

Lupu a lej stabilizálását kívánja

A válaszfelirati vita során az első szónok Lupu volt. Aki hosszasan beszélt az ország sulyos kríziséről, elpanaszolta, hogy az ipari cikkek ára nincsen arányban a mezőgazdasági termékek árával, rá mutatott arra, hogy

a gabonaprémium rendszerével nyomorba taszította a kormány a termelőket és a konvertálási javaslat is csak negatív értékű, mert csak a mult sebcire gondolt.

— Csak a lej stabilizációja segíthet a válságon — mondotta Lupu —, mert nagyon magasra stabilizálták a lejt. Ne

féljünk Franciaországtól, mert Franciaország is be kell lássa, hogy nem tehetünk egyebet.

— A jelenlegi kormány — folytatta Lupu —

alkotmányos monarchia helyett abszolutisztikus monarchiát akar megvalósítani.

Elismerem, hogy Jorga tiszta szándéku, aki bizonyára nem tehet arról, hogy kormányában olyanok ülnek, akik kárt okoznak az országnak. En és pártom igyekezni fogunk támogatni a kormányt a válaszfelirati javaslatot azonban, éppen a fentiekre való tekintettel, nem szavazhatjuk meg.

Ezután Cuza kapja meg a szót, aki azal kezd, hogy politikai testamentumát mondja most el.

— Még az Ottoman-uralom alatt születtem — kezdi szavait — és azóta keresztil élttem az ország életének minden fázisát.

Ezután a politikai pártokat támadja Cuza. A liberális párttól azt mondja, hogy eddig alvó macska volt, most már mérges macska lett belőle. Ami pedig a (Folytatása az 5. oldalon.)

bölcsesség; egyszerű és éppen ezért könnyen alkalmazható.

Ugy látszik, hogy Jorga kormánya is a magyar kormány egyszerű bölcsességét akarja leutánozni. Pedig talán Jorga még sem akar puccsot előkészíteni. Elég puccs volt az a választás, amely meghozta számára a többséget. Többre nincs szüksége.

Ennek ellenére a sajtóra akar ráfeküdni a mi kormányunk is. Hamangiu miniszter új rendelete legalább is erre vall. E rendelet szerint a jövőben minden sajtóper 30 nap alatt kell letárgyalni és abban az

esetben, ha az újságíró nem jelenik meg ügyének tárgyalásán, a törvényszék távollétében ítéletet hozhat és amennyiben jelenlétére, a bíróság intézkedhetik, hogy letartóztatásuk és mindaddig fogságban maradjon, míg ügyét le nem tárgyalják.

Szép, de vajjon eredményes lesz-e? A kétségbeesés, az igazság szava erősebb az önkényes rendeleteknél. Athatól riadó kürtön, sipen és dobon is. Az újságírók bárdjait pedig nem félemlíti meg, csak legfeljebb elkészeríti. És a keserűségről sohasem lehet tudni, hogy hol áll meg és kit hogyan talál meg...

Az uzsora nem zsidó probléma többé

Irta Mayer Ebner (Csernovic)

Aminthogy a macska nem hagyja el az egeret, Cuza sem tud megélni anélkül, hogy a zsidókat támadná. Országunkban éppen elegendő számban élnek antiszemita, ám Cuza ur zsidógyűlölete már nem antiszemitizmus, hanem mania és minél öregebb lesz, annál gyűlölködőbb és annál szenvedélyesebben támad mindent, ami összefügg a zsidósággal. Néhány nappal ezelőtt a zsidó törvényszéki bírák ellen intézett rohamot, mire dr Singer zsidó képviselő intervenciójára Pop Valér miniszter (nem éppen érdektelen, hogy ez a Pop Valér egykor nagyon közel állott a cuzistákhoz) a bírói kart s közöttük a zsidó bírákat is erőlyesen megvédte a furesa támadásokkal szemben.

Grigorovici csernovici szocialista képviselő szönyegre hozta az uzsorakérdést. — Az uzsorások, különösen pedig a magánuzsorások azok, akik a parasztok elleni végrehajtásokat kiemeltlenül fogantatják — mondotta.

Cuza erre kijelentette, hogy a zsidó bírák azok, akik helybenhagyták a végrehajtásokat.

Grigorovici így felelt:

— Sunt precaut — óvatos vagyok. Grigorovicinak ez a válasza nem volt teljesen világos. Dr Singer követelte, hogy Grigorovici jelentse ki, kit ért magánuzsorás alatt.

Grigorovici képviselő azt felelte, hogy nem tudja.

Dr Diamant képviselő erre megjegyezte, hogy a telekkönyvek kétségtelenül bizonyítják, hogy az uzsorások keresztények.

Ezzel a parlamenti vita felgöngyölítette a régi uzsoraproblémát, vajjon a zsidók tényleg prototipusai-e az uzsorások kasztjának? Olyan probléma ez, amelyet százszorosan is megvártak az európai parlamentekben, de éppen a háboru utáni időkben ez a kérdés egészen háttérbe szorult és ellanyhult. Vajjon miért? Mert a valuták gyöngye stabilizációja következtében a kamatláb középkori magasságra emelkedett és országos csapás-ként jelentkezett a gazdasági életben: a kereskedelemben, az iparban és a nagyiparban. Olyan téren tehát, ahol a zsidók erősen érdekelve és fájdalom szenvedően vannak érdekelve. Ezek a zsidó kereseti ágak nagy bajban vannak és nyugodtan lehet megállapítani, hogy a kereskedelem és ipar összeomlása körül nem kis szerepe van annak a magas kamatlábnak, amivel nemzsidó bankok folyósították kölcsöneiket a zsidó kereskedőknek és iparosoknak.

A háboru utáni időkben a kicsiny és nagybankok valóságos gombamódrá nőtték ki a földből. Az állam favorizálta a mezőgazdasági szövetkezeteket és számtalan keresztény hitelintézet vette hóna alá a parasztságot. Rendés kamat mellett folyósították hiteleket ezek az intézetek a parasztnak, de ez a kamat folyton emelkedett és pedig 18 százalékról 36 százalékra. Nem volt ritkaság a 45—50 százalékos kamatláb sem és ha megneveznők a leg-hírhedtebb uzsorásokat, kiderülne, hogy a nevek viselői nem zsidók.

Amikor 1930-ban, a bukovinai zavar

gások idején azt a vádat emelték a zsidók ellen, hogy uszorások, akkor én magam, mint Bukovina parlamenti képviselője, bizalmas körkérdéseket intéztem és nyomozásokat végeztem tekkönyvek és végrehajtási okiratok alapján, hogy megállapítsam, kik azok az uszorások, akik kiszipolyozták a földművelő népet. Ezek a nyomozások azt a nem éppen meglepő eredményt hozták, hogy a zsidó pénzkölcsönzők és zsidó bankok alig voltak összekötésben a paraszttal. Ha az uszorát vallási szempontok szerint mérlegeljük, bebizonyíthatjuk, hogy a keresztény uszora a hirhedt zsidó uszorát már régen háttérbe szorította. Nagy igazságtalanság, ha a paraszti lakosságnak a kiuzsorázását a zsidók kontójára írják.

Amikor Cuza azt mondotta, hogy vannak zsidó bírák Bukovinában, akik a hitelezők által beadott árverési javaslatokat helybenhagyják, akkor ezzel egy olyan képtelenséget mondott, amit egészséges eszű ember nem is akar megfogadni. Egy végrehajtási beadvány helybenhagyása nem a bíró szabad döntésére van bízva. Ha azonban jogerős végrehajtásra jogaim van és ha a hitelező kijelenti, hogy a megítélt adósság nincs kiegyenlítve, akkor a bírónak kötelessége — még akkor is ha A. C. Cuzának hívnák — jóváhagyni a keresetet és a végrehajtás iránt intézkedni. Másként ezt a dolgot el sem lehet képzelni. A bíró lehet testtel-lelékkel barátja a parasztnak, mégis ha a formális törvényes feltételek meg vannak, kénytelen a végrehajtást fogantatosítani. De nincs az az esztelenség, amely előtt Cuza antiszemita gyűlölsége megállana. Egy szép napon a levegőt fogják felelőssé tenni azért, hogy lehelni engedje magát zsidóktól. Az antiszemita ostobaság ellen az istenek is hiába küzdenek.

Volt egy idő, amikor az uszora-probléma kínos dolog volt számunkra. A középkortól a legujabb korig el kellett viselni a kamatra való kölesön privilegium-ódiómát. Ez az idő azonban elmúlt, egyre több zsidó hagyott fel a pénzkölcsönzéssel és egyre több keresztény tőke — ha arról ugyan szó lehet — adta rá magát erre az üzletágra. Soha nem nézhettünk az uszora támadói szemébe olyan szabadon, mint az utóbbi tíz esztendőben. Ti azt kiáltjátok: uszora! Mi veletük kiáltjuk: Mi, zsidók ép úgy szenvedünk az uszora igazságtalanságai alatt, mint ti, sőt mi még többet is szenvedünk. Ismételtelen kijelentettem azt a román parlament tribünjéről is, és nem volt aki megcáfolhatott volna. Az uszora kérdése ma már nem zsidó kérdés, hanem mindnyájunknak súlyos fájdalmas gazdasági problémája. Zsidók és keresztények, parasztek és kereskedők mindnyájan szenvedünk a tőkehiány és a magas kamatláb miatt, mindnyájan odaszegedezük tekintetünket az államok és gazdasági élet vezérei felé, hogy minél előbb teremtsenek lehetőségeket arra, hogy a népek gazdaságilag feltámadjanak.

Az uszora nem ok, hanem következmény. Kísérőjelensége az általános nyomornak. Aki a következményeket nézi és nem az okot, az rossz orvos és aki ma az uszorából zsidó problémát csinál, az vagy örült, vagy gonosztevő.

— 450 börtön és 60.000 rab Németországban. Berlinből jelentik: A porosz börtönöket az utolsó hét évben alaposan leépítették. 1924-ben 938 börtön volt Poroszországban, most már csak 450. A személyes aet számát 8725-ről 5678-ra csökkentették. A rabok száma megközelíti a 60.000-et.

Utinapló a nyomorgó Arad-hegyaljáról

A hajdani Kanaan régen és most. Három lej a bor literje, ebből 1 lej 32 bani az adó. Amikor a regátteli bortermelők interveniálnak

Aradhegyalja, december hó.

Egészen furcsa országrész ez, a legkülönösebb népegyveg, amelyet a soknyelvű Magyarország telepesítő mezőgazdasági politikája termelt ki. Magyarok, románok, szerbek, svábok, felvidéki cipszerek, olaszországi és tokajvidéki szőlőültetvényesek lakják ezt az Erdély, Bánát és a magyar Alföld közé ékelte vidéket. Gyült ide valaha a nép és gyült a vagyon, a nemrégben még dúsgazdag Arad városnak legtermékenyebb Hinterlandján. Innen vándorolt Erdély és Budapest felé a szőlő és a bor, ide pedig Aradról szállították ki a sok ipari termést, a majdnem százezer lelket számláló hatalmas „falura“: Aradhegyaljára.

Mert Aradhegyalja valójában egy hatalmas falunak tekinthető. Amint az Aradhegyaljai Villamosársaság villamosvonatára száll fel az utas, (ez volt az első helyiérdekű villamosvasút a régi Magyarországon), rögtön szemébe ötlök, hogy sehol nincs határ, sehol nincs nagyobb földterület betelepítetlenül. Aradtól egészen Pankotáig, a másik elágazáson Lippáig, hatvan kilométeres „uccán“ gördül végig a villamos. A legnagyobb távolság, ami két falut elválaszt egymástól, legfeljebb két kilométer, de legtöbnyire csak egy határkö jelzi, hogy itt megszűnt Mikelaka és kezdődik Glogovac. Hatalmas telepítési munka folyt itt, a villamos vasut mentén a földből nőttek ki máról holnapra falvak és megszülettek kettőbe a földet, mely Nyugatra a Magyar Alföld, Keletre pedig Erdély hegyvölgyei felé nyulik el.

Az erdélyi Ercheység első nyulványai csábitották ide a különböző országrészek és országok népeit. A hegyek utolsó ereszkedésein született meg a hegyaljai szőlőkultúra, mely Aradot az ország bortermelésének gócpontjába tette. Hatalmas szőlőterületeket szüreteltek itt le, minden öszel megtörtént az egészséges áru-csere a mezőgazda és ipari ermelő között és beláthatatlanul sok szőlőtőke mellől nőttek ki azok a nagy vagyonok, amelyeknek ma már csak romjai maradtak meg az új ország határok és a mai krízis által az ország egyik legszegényebb városává züllött Aradon.

Sok minden változott meg itten az utóbbi években. Itt lakott valaha az ország leggazdagabb és legdölyfösebb paraszta: a sváb. Meg a telepítvényes talján és cipszer, aki magabiztos göggel nézte le a nadrágos embert, akiről tudta, hogy bort akar vinni tőle, hogy aztán drágán adja el. Nagy ur volt. Kérni kellett, hogy bort adjon.

Ma már bizony nem ur. Ma sir. Utanutfélen a gazdasági krízis szörnyű letargiájával találkozik az ember. A megszokott látvány, a megszokott siralmak, a megszokott panaszok.

Szinte fantasztikus számok jelzik azt a vissza esést, amely a Hegyalja életében az utóbbi években bekövetkezett.

Három évvel ezelőtt az új bor ára 15—18 lej volt literenként. A szőlőtulajdonos, a kisebbik fajtaból, aki négy hold szőlőn gazdálkodott, kitermelt a négy holdon átlag 40 hektó bort éventéként és ebből inkasszált adó és illetékek levonása mellett 50—60 ezer lejt. A négy hold szőlő megműveléséhez investált cca 12 ezer lejt, megmaradt tehát mint tiszta nyeresége cca 45—50 ezer leje. Még csak három évvel ezelőtt. A havi 3500—4000 lej jövedelem pedig Hegyalján élő gazdálkodó családnak megfelelő életstandardot biztosított.

Az idej szüret után a kalkuláció végképpen felmondta a szolgálatot. Nincs ára a bornak. A szüret után három lejért szállították a bor literjét. Ebből 1 lej 32 bani a bor adója literenként, 2

lej 62 bani tehát a bor literje. A negyven hektó bor cca 10.000 lejt hajt a szüret után. Ha ugyan van vevője. A beruházási költségek pedig tovább maradtak a régi nívón. A bortermelő tehát ráfizet a borára.

Nem nehéz ebből a néhány szemléltető számból a hajdani Kanaan jelenlegi helyzetére következtetni. A kisgazda nyomorog. És ez még a szerencsésebb helyzet. De a nagy szőlőterületek tulajdonosai, a 60—80—100, 200—500 holdasok, (ennél nagyobb szőlőbirtok nem akad Hegyalján), teljesen eladósoktak. A nagyobb területek kitermelése nehéz investációt igényelt és a mezőgazdasági terhek-től nyög az egész vidék, számolnak fel a kisbankok, inganak meg a nagybankok és nő napról-napra a munkanélküliek száma.

Halálraült vidék ez, mert a bor ára

nem emelkedik. A szüret után pár hónappal is nehezen kuszik fölfelé, még ma csak 4 lej 4 lej 50 bani literenként. Az pedig a gazda hordókban kezeli a bort, újabb investációt eszközöl. A hordó literje pedig drágább, mint a bor. 3 lej től kezdődik a hordó ára literenként. Mert ez már ipari cikk. Az árakat kartell tartja.

Ezek a gazdasági krízis természetes következményei. De voltak itt egyéb szerencsétlen körülmények is, amelyek miatt az Aradhegyalja gazdasági élete súlyos vereségeket szenvedett. Az például, hogy a mult évi cseh-román kereskedelmi szerződésből teljesen kifelejtették az Aradhegyalját. A regátteli bortermelő közbelépésének hatása érzik azon „tévedésen“, hogy a hegyaljai bortermelő nem exportálja paragon heverő árúját. Csak a moldovai bojár küldheti a magborát külföldre.

Pedig a hegyaljai bor sem rosszabb mint a moldovai. Csak egy búne van.

Hogy Erdélyben terem. És ezért bünéért ő is meglakol, mint minden ár és minden termelő, aki a mai válság időkben az országnak erre a szerencsétlen területére vetődött.

(— lay

A Banca Nationala új kormányzója megígérte az erdélyi bankok támogatását

Bucuresti-Bukarest, december 3. Az Erdélyi Bankszindikátus képviselői tegnap felkeresték Anghelcsut, a Banca Nationala kormányzóját, akik arra kérték, hogy váltsa be azokat az ígéreteket, amelyeket az előző kormányzó tett az erdélyi bankok helyzetének segítése érdekében. Anghelcsu ígéretet tett, hogy a lehetőség határain belül mindent el fog követni az erdélyi bankok támogatására.

Az angol fontesést a világtőzsdéken öt londoni nagybank intervencióval vásárlással állították meg

Komolyan számolni kell az angol hivatalos bankkamatláb emelésével. A birodalmi gazdasági konferencia előtt Anglia egyetlen állammal sem köt preferenciális szerződéseket. Macdonald is elmegy a leszerelési világkonferenciára

London, december 3. Az angol fontesést a világtőzsdéken öt londoni nagybank amerikai intervencióval vásárlással állították meg. Az angol fizetőeszköz mélypontjának elérése után a tőzsdézáratok időpontjaiban újra valamelyest feljavult.

A lapok szerint a nemzetközi valutaüzerek valószínűleg még folytatni fogják a font elleni hadjáratot, de a kellő időpontban az angol banktőke le fog csapni rájuk s döntő csapást mér a spekulációra.

A fontesés miatt egyébként komolyan számolni kell az angol hivatalos bankkamatláb emelésével.

A nemzetközi tőzsdéken a font, a svéd és dán korona tovább estek.

A londoni piacon nyugodtabban itélik meg a font helyzetét, mint Amerikában, vagy az európai kontinensen. A londoni tőzsdé szilárd s ezért senki sem tart pániktól.

Politikai körökben terjed a mozgalom a fontstabilizáció problémájának törvényhozási napirendre tűzése érdekében. Egyidejűleg az angol lapok a font újabb elértéktelenedését a külföldi országokban bevezetett valuta- és devizaforgalmi korlátozásoknak tulajdonítják, amelyek megakadályozzák, hogy az angol kereskedő az exportáruért járó devizával szabadon rendelkezhessek.

London, december 3. A holland központi jegybank piacra dobta utóbb beszerzett egész font-készletét, mert attól tart, hogy az angol valuta 33 százalékon túli elértéktelenedése még az eddigieknél is jelentékenyebb veszteséget okozhat. A

font áresése következtében Liverpoolban nagyobb gabonavásárlások történtek s ez is egyik előidézője volt az árak újabb emelkedésének.

Newyorkban 3,28 és féllal jegyezték az angol fizetőeszközt. Ilyen alacsony árjegyzésre csak egy ízben volt példa az angol font történetében.

London, december 3. Az alsóház máj ülésén Runciman angol kereskedelmi miniszter közölte, hogy az Ottawában megtartandó birodalmi gazdasági konferencia előtt Anglia egyetlen állammal sem köt preferenciális szerződést tartalmazó kereskedelmi szerződést. Macdonald bejelentette, hogy a leszerelési világkonferenciára ő maga is Genfbe fog utazni. Az angol delegáció tagjai lesznek még a külügy-, hadügy-, légügy-, tengerészeti és a dominion miniszterek. Egyidejű jelentés szerint a francia kormány Angliának kereskedelmi szerződés kötésére tett ajánlatot. Néhány napon belül francia delegáció érkezik kereskedelmi tárgyalások folytatására Londonba. Ugyanílyen célból közelebből belgák is érkeznek az angol fővárosba

Chanukára, purimra vidám gyűjtésvonások!

Solem Alejchem: Vájjak, ne vájjak!
Solem Alejchem: A két antiszemita
Szabó Imre: Gábort ünneplés
Szabó Imre: Egy finom kis parthé
Megrendelhető az Uj Kelet könyvtárában. Előadási jogdíjjal darabja 200 lej.

ÁTMENETIKABAT Lej 1700 és feljebb
RAGLAN Ia FLAUSCH Lej 3000 és feljebb
M. NEUMANN RUHÁRUHÁZ CLUJ, PIATA UNIREI 14.

Péntek, 1931.
Mit is jel
O
a
h
Hogyan
problém
Bucuresti-Buk
Uj Kelet tudós
künkben, kiem
parlamenti vitá
egyike a legutó
és legegyszerűb
ségvetéseinek.
Magától vető
világosabb és m
ségvetés, mint
vetései?
Mindenekelőtt
toiananak arra
fogik kétes érté
költségvetést ké
és rendkívüli kö
A pénzügymin
meg:
„Magától értet
vetést az előbbi
vel is meg kell te
„A jelenlegi kö
ségvetésnek az ő
való megterhelés
„Az elmúlt év
évek súlyos hát
nagy passzívát t
fedezése lehetet
emiat az állam a
ria új módszert k
„Nem mondhat
arról sem, hogy
investációkat gy
mények között vá
adósságai és az
részére egy rend
készíteni“.
Csak így sikerü
képet teremteni
Jól, vagy rosszul
nyosan, tervét bí
rult megvalósítan
vesződött régi ad
összeirt minden
ságot, hátralékok
összeseperete, majd
kötségvetés szemé
Igy teremtett A
az állam pénzügy
meg előre a költs
gondoskodva a def
Mert mi másna
millió, amelyet a
kitesz, mint defic
lami adósságokat t
régén esedékesek.
krányoz elő, amely
nyek között nem
Am bizonyos fo
tását maga Arget
találta. Mintahogy
számban fizetékép
zetek hitelező szá
kényszeregyezési
toianu felállította
az ugynevezett am
majd „gondoskodik
rokról, nyugdíjasok
egész légióiról, aki
ról-hónapra adós
A külföldi és belf
bizonyára majd
amortizációs pénzt
követelésekkel meg
DR KULCSAR
és az individualp
123 lej. Megrend
könyvtárában.
Két szoba
fürdő és
azonnal
Széchenyi tér

Mit is jelent az, hogy rendkívüli költségvetés?

Csak akkor fizeti ki az állam a szállítóit, a tisztviselők és a nyugdíjasok hátralékait, ha lesz valami rendkívüli bevétele

Tizenegymilliárd lej biztos kiadásra, hárommilliárd lej bizonytalan bevételt irányoz elő a költségvetés

Hogyan lehet egyszerűen megoldani az állami tartozások problémáit

Bucuresti-Bukarest, december 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Legutóbbi cikkünkben, kiemeltük, hogy a rövidesen parlamenti vitára kerülő költségvetés, egyike a legutóbbi évek legvilágosabban és legegyszerűbben megszerkesztett költségvetéseinek.

Magától vetődik fel a kérdés: miért világosabb és miért egyszerűbb ez a költségvetés, mint az elmúlt évek költségvetései?

Mindenekelőtt rá kell mutatnunk Argetoianunak arra a merész, de bizonyos fogik kétes értékű szeméjére, hogy a költségvetést két részre osztja: Rendes és rendkívüli költségvetésre.

„Bölcs szavak“

A pénzügyminiszter ezt így indokolja meg:

„Magától értetődik, hogy az új költségvetést az előbbi évek hátralékos tételeivel is meg kell terhelnünk.“

„A jelenlegi körülmények között a költségvetésnek az összes régi hátralékokkal való megterhelése lehetetlen volna.“

„Az elmúlt év hátralékai az azelőtti évek súlyos hátralékaival együtt, oly nagy passzívát tesznek ki, hogy azoknak fedezése lehetetlennek bizonyult. És emiatt az állam adósságainak likvidálására új módszert kellett keresnünk.“

„Nem mondhatott le teljesen az állam arról sem, hogy az év folyamán újabb investíciókat gyakoroljon, ilyen körülmények között vált szükségessé az államadósságai és az 1932-beli investíciók részére egy rendkívüli költségvetést elkészíteni.“

Argetoianu tabula razaja

Csak így sikerült Argetoianunak tiszta képet teremteni az állam háztartásában. Jól, vagy rosszul, tökéletesen, vagy hiányosan, tervét bizonyos mértékben sikerült megvalósítania. Nem kioldódott, nem vesződött régi adósságokkal mint elődei. Összeirt minden összeírható államadósságot, hátralékot, maradékot. Előbb összeszemperte, majd kiséperte a rendkívüli költségvetés szemétdombjára.

Igy teremtettt Argetoianu tabula razat az állam pénzügyeiben. Így pecsételte meg előre a költségvetés sorsát, előre gondoskodva a deficitről.

Tényleges deficit

Mert mi másnak nevezhető az a 11 millió, amelyet a rendkívüli költségvetés kötsz, mint deficitnek, hiszen olyan állami adósságokat tartalmaz, amelyek már régen esedékesek, olyan investíciókat irányoz elő, amelyek normális körülmények között nem maradhatnának el.

Am bizonyos formák tiszteletben tartását maga Argetoianu is szükségesnek találta. Mintahogy a manapság oly szép számban fizetéképtelenné vált pénzintézetek hitelező számára is felállítják a kényszerregezési bizottságokat, Argetoianu felállította az állam hitelezőinek az ugynevezett amortizációs pénztárt. Az majd „gondoskodik“ a hitelezőkről; tanácsokról, nyugdíjasokról és a tisztviselők egész légióiról, akiknek az állam hónapról-hónapra adós maradt a fizetésükkel. A külföldi és belföldi szállítóknak is fog bizonyára majd „idővel“ fizetni az amortizációs pénztár. Miért ne? Hiszen követelekkel meg van terhelve a rend-

kívüli költségvetés és ez sem egy megvetendő dolog. Arra, hogy azt a szegény fakereskedőt, meg a cipőgyárost és ezeknek társait is illetet volna megkérdezni afelől, vajjon beleegyeznek e abba, hogy ne a rendes, hanem a rendkívüli költség-

vetésbe kerüljenek, a pénzügyminiszter már nem is gondolt.

Beszélgjenek a számok

A rendkívüli költségvetés pontos végösszege 11,169.439.521 lejre emelkedik,

amelyből a tisztviselőknek járó hátralék 1 milliárd 797 millió, különböző szállítóknak régi követelése 6 milliárd 14 millió, 1932-beli investíciókra előirányozva 3 milliárd lej.

A rendkívüli költségvetés bevételei — tehát azok a bevételek, amelyekre csak rendkívüli körülmények között lehet számítani — mindössze 3,089.380.000 lejben vannak előirányozva. Ezenkívül a rendes költségvetés 15-ik szakasza kimondja, hogy mindazon előre nem látott állami bevételek, amelyek nem szerepelnek a rendes költségvetésben, a rendkívüli költségvetés javára irandók.

Ezek volnának tehát azok a tételek, amelyek a 11 milliárd lej kiadást fedeznék.

Ennél többet nem mondhatunk Argetoianu rendkívüli költségvetéséről.

Hátszegi Ernő.

Amerikában egymást érik a tiltakozó gyűlések a lengyelországi antiszemita mozgalmak miatt

Varsóban 2000 keresztény üzlet kirakatát díszíti az antiszemita jelvénye, a zsidó kereskedő üzletére pedig a „Zsidó“ jelzőt másolták rá a huilgának

A lengyelországi zsidó diákok a Jeruzsálemi egyetem kiépítését sürgetik az üldözött zsidó diákság részére

Varsó, december 3. A lengyelországi antiszemita zavargások az egyetemi és az uccai excesszusokról a gazdasági élet frontjára csaptak át. A nemzeti demokráta párt vezérlő tanácsa meghirdette a zsidóellenes bojkottot, amely Varsóban és a tartomány többi városaiban is erőteljesen megindult. Varsóban a nemzeti demokráta diákok a zsidó üzletek bejáratai előtt csoportosultak és megaka-

elnöke rendkívüli gyűlést hívott össze, hogy állást foglaljanak az amerikai zsidók részéről a lengyelországi antiszemita zavargások és bojkottmozgalom ellen megindított akcióval szemben. Az elnök határozati javaslat képpen egy táviratszöveget olvasott fel, amelyet a varsói hitközség az amerikai akció vezetőihez intéz. A rezolúció kifejti, hogy az antiszemita diákszavargások a lengyel ifjuság csupán egy részének az akciója a zsidó diákoknak az egyetemről való kiszorítására és a zsidó polgárság elleni propaganda is kizárólag a lengyel nemzeti demokráta pártnak tulajdonítható. A lengyel társadalom tekintélyes része távoláll ettől a mozgalomtól. A lengyel kormány elnyomta az excesszusokat és „a zsidó uccában“ helyreállította a rendet.

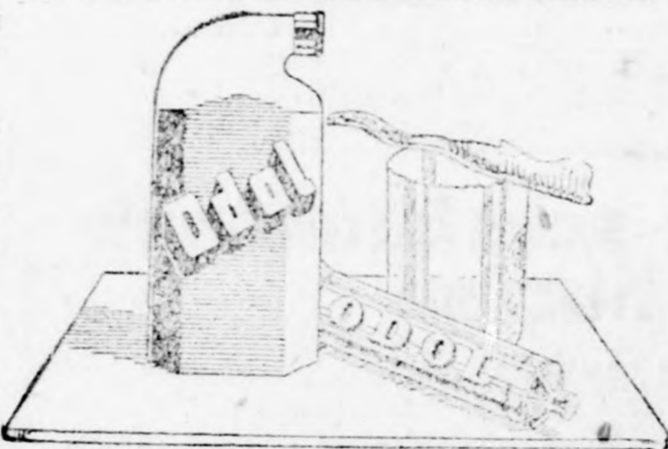
Finklestein (néppárti) és Feldstein (cionista) a javaslat elvetését kérte. Végül a vezetőség hét szavazattal öt ellenében napirendre tért a javaslat fölött és elhatározta, hogy nem foglal állást az amerikai akcióval szemben.

Newyork, december 3. Az amerikai zsidóság által a lengyelországi antiszemita zavargások és bojkott ellen megindított mozgalom további során a napokban hatalmas méretű tiltakozó gyűlést rendezett az amerikai Jewish Congress a newyorki Carnegie Hallban. A népgyűlésen a zsidók és a nem zsidók ezrei

jelentek meg, hogy tiltakozásuknak adjanak kifejezést a lengyelországi kilengésekkel szemben. Számos nemzsidó vezetőférfi is felszólt, így többek között George Battle, a kiváló amerikai jogász és politikus, valamint Henry Tackinson. A szónokok hangsúlyozták, hogy nem a lengyel nép és nem a lengyel kormány ellen foglalnak állást, hanem az amerikai közvéleményt akarják felvilágosítani a lengyelországi zsidóság súlyos helyzetéről, hogy ezáltal a zsidók elnyomóinak kezéből kiragadják a fegyvert és megmentsék Lengyelország presztizsét. George Battle az amerikai kormány intervencióját követelte. Dr. Stephen Wiese hatalmas beszédben mutatott rá azokra a súlyos károokra, amelyeket az antiszemita zavargások zúdítanak a lengyel államra és a lengyel népre. A tiltakozó gyűlés elhatározta, hogy az amerikai kormány intervencióját fogja kérni.

Krakkó, december 3. A krakkói antiszemita diákszavargások egyik súlyos sebesültje, Henrik Goldmann orvostanhallgató belehalt sérüléseibe.

Varsó, december 3. A cionista egyetemi halgatók szövetsége petíciót intézett a Jewvis Agencyhez, hogy minden lehető kövessen el a jeruzsálemi héber egyetem gyakorlati főiskolává való tökéletesítése érdekében az európai egyetemekről kiűzött zsidó diákok számára.

Céltudatos fog és szájápolást, lényegesen fertőtlenítő szájviz, enyhé fogpép és megfelelő fogkefe használatával érünk el.

ODOL-RENDSZER:
ODOL-szájviz
ODOL-fogpép
ODOL-fogkefe.

dályozták az üzletbe való belépést. Több helyen összeütközésre is sor került a kereskedők és a diákok között. A zsidó kereskedők egységes intervenciójára a rendőrség is közbelépett és több diákot fogott el, akiket azonban igazoltatásuk után nyomban szabadlábra helyeztek és zavartalanul tovább folytatták a bojkott agitációt. Több zsidó üzlet kirakatára olajfestékkel mázolták rá a „Zsid“ (zsidó) jelzőt. A bojkottnak egy másik megnyilatkozási formája az, hogy a keresztény kereskedők az antiszemita egyesületek bojkottjait függesztették ki kirakataikba, hogy ezáltal magukhoz vonzzák a keresztény vásárlóközönséget. Varsóban mintegy 2000 keresztény üzlet kirakatában díszelnek az antiszemita jelek.

Legújabb jelentések szerint Vlnában és Lengyelország számos nagyobb centrumában is meghirdették az antiszemita bojkottot.

Varsó, december 3. Mazur, az Aguda vezetőmbere, a varsói zsidó hitközség

Argetoianu minden eshetőségre felkészülve már is bizalommal tekint az új választások elé

A pénzügyminiszter nem fél attól, hogy törvényjavaslatai ki- sebbességben maradn- k a parlamentben, ha azonban ez meg- történné, úgy bizik az új választások sikerében

Bucuresti-Bukarest, december 3. Az Adeverul szerint kormánykörökben teljes a nyugalom a költségvetés és a konvertálási javaslatot illetőleg. A sok ellen- zéki hang dacára meg vannak győződve, hogy a kamara túlnyomó többsége meg- szavazza mindkét javaslatot és elsősorban azok a pártok, melyek kormányképesek- nek tartják magukat és arra számítanak, hogy a jelenlegi kormány után ők kerül- nek hatalomra.

Egyébként csak a Vlad Tepes Liga je- lentette ki nyíltan, hogy a konvertálási javaslatot nem szavazza meg. Ha a többi pártok mégis bizalmi kérdést csinálva ebből a javaslatból is, leszavaznák a kor- mány törvényjavaslatát, akkor Argetoianu

a mezőgazdasági adósságok konvertálásá- nak jelszavával új választásokat tartana és meg van győződve arról, hogy e nép- szerű jelszó hatalmas többséget szerezne neki a parasztság között. A kormány mindezekre való tekintettel nem ideges és nem veszti el nyugalmát a parlamenti támadások miatt, amelyeket az ellenzék- től természetesnek is talál.

— Olcsóbbodott az élet Magyarorszá- gon. Budapestről jelentik: Novemberben Magyarországon az élet 2,12 százalékkal olcsóbbodott. Öt tagu munkáscsalád heti létminimuma jelenleg 71 pengő.

DR. KULCSAR ISTVÁN: Bevezetés az individuálpszichológiába. — Ara 233 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvtárában.
Két szoba konyha, fürdő és előszobával azonnalra kiadó
Széchenyi tér 37. földszint

Drákói ítélettel végződött a kolozsvári ifjumenekások kommunista bűnpöre

A fővádlottat 3, bűntársait 2 és fél, két és félelvi fegyházra ítélte a törvényszék

Cluj-Kolozsvár, december 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári ifjumenekások pere csütörtökön délután fejeződött be a törvényszéken. A kétnapos tárgyalás rendkívül izgalmas jelenetek közepette zajlott le, melyeknek során a per négy vádlottja, Daszkál Jenő, Puscasiu Ilona, Sameo Stanestor és Hermann Zoltán állhatatosan tagadta, mintha részt vett volna a kommunista megmozdulásokban. A kommunisták terhére rójják azt is, hogy a kommunista napon vörös lobogót tüztek ki a Szentmihály templom tornyára. A vádirat azzal a váddal illette Daszkál Jenőt, hogy a kommunista szervezkedés titkára és szerzője volt. Az elnök kérdésére azt válaszolta, hogy ez a vád nem felel meg a valóságnak, amennyiben ő meggyőződéses kommunista ugyan, de aktív részt megmozdulásokban nem vett. Ezzel szemben beismeri, hogy Erdély Józsefnek, az egy évvel ezelőtt letartóztatott párttitkárnak jóbarátja, akit többször is támogatott és segítésegére volt.

Kinozták a vádlottakat?

Az elnök erre felolvasta Daszkál Jenőnek a sziguranancán tett vallomását, amelyben a vádlott beismerte mindazokat a bűncselekményeket, amelyeket a vádirat felsorolt.

A sziguranancán mindent beismertem — mondotta Daszkál — mert ott nyolc napig tartottak fogva és hat napon át a legválogatottabb kínzásoknak tettem ki. Azután mindent aláírtam, amit elém adtak.

Az elnök elismételte a Daszkál ellen felsorakoztatott vádakat, amelyek szerint ő szervezte meg a május és augusztusi vörösnapi plakátjait, ő szervezte meg a torjai vörösnapi, ő adott bűntársaiak röpíratokat.

A vádlott ezekre a kérdésekre is tagadó válaszokat ad és hangsúlyozza, hogy csak a rendőrségi tortúra kényszerítette ki belőle azokat.

Idegrohamot kap a nővádlott

Izgalmas jelenetekben bővelkedett a tárgyalás, amikor Orlescu komiszár tett tanuvalomást azokra az adatokra vonatkozólag, amelyeket a sziguranca gyűjtött a vádlottakról. Orlescu kijelentette, hogy a vádlottakhoz senki nem nyult hozzá a sziguranancán. Ennél a kijelentésnél Puscasiu Ilona vádlott nő valóságos ideg görcsöt kapott és toporzokolva kiáltotta Orlescu felé, hogy a földre rántotta és rugdosta.

Orlescu komiszár kijelentette, hogy a vádlott állításai nem felelnek meg a valóságnak. Az izgalmas jelenetek után Colfescu ügyész kezdte meg vádbeszédét, aki hangsúlyozta, hogy a kommunisták, általában az erdélyi földalatti mozgalom résztvevői, többnyire kisebbségiék. Szerinte ezek még a magyar rezsim idejéből megmaradt ösztönös szándékok, melyek arra irányulnak, hogy Románia nemzeti egységét és országhatárait megbontsák. Az ügyész csütörtökön folytatta a vádbeszédét, amelyben különösen Daszkálra kért súlyos ítéletet, hangsúlyozva, hogy ez a zsidó ifjumenekások többszörösen bűntettett kommunista agitátor, akit példa-

adón kell a Märzescu törvénykönyv rendelkezései alapján megbüntetni. A védelem részéről dr. Giurgiu János és dr. Caba Vasile emelkedtek szólaşra. Hangsúlyozták, hogy a vádlottak csak a sziguranca bántalmazásai miatt vallottak beismerően, viszont pozitív bizonyíték ellenük nincs. Lehetetlen, hogy Daszkál Jenő, aki alig husz éves, titkári minőségben szerepeljen a kommunista mozgalomban. Enyhe ítéletet kértek a vádlottakra.

Rendkívül súlyos ítélet

A törvényszék ezután ítélethozatalra vonult vissza és hosszas tanácskozás

után hirdette ki az elnök, hogy

Daszkál Jenőt 3 évi, bűntársait, Puscasiu Ilonát, Hermann Zoltánt Sameo Stanislav vádlottakat két és fél, két és fél évi fegyházra, 10.000 lej mellékbüntetésre és politikai jogaiknak 3 évi felfüggesztésére ítélte.

A rendkívül szigorú ítélet hatalmas feltűnést keltett a terem zsufolt közönségében. A védelem az ítélet ellen a táblához folyamodott fel s így az ifjumenekások perben még a felső fórumnak is lesz szava.

Felfüggesztették megbízásától Lungosi vizsgálóbíró, aki Nagyváradon a fekete szesz vizsgálatot vezette

A vizsgálóbíró állítólag bántalmazta a vádlottakat és így csikarta ki belőlük a vallomásokat. Lepecsételték dr. Roxin Teodor volt képviselő szeszgyárát

Gradea-Nagyvárad, december 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradon feketeszesz ügynek újabb szenzációja van. Ismeretes, hogy dr. Löblé és társainak ügyében a legfőbb semmitőszék is helybenhagyta a vizsgálói fogás meg hosszabbítását. Ma pedig az igazságügyminiszteriumtól értesítés érkezett Nagyváradra, amely szerint az igazságügyminiszter Lungosi vizsgálóbírótól megvonja megbízását.

aki öt hónapon keresztül vezette a feketeszesz ügyet és állítólag több ezer ives vádiratot szerkesztett. Az ügy továbbvitelével az igazságügyminiszter Ops Gusztáv bírót bízta meg. Ez a ren-

delkezés a szenzáció erejével hatott Nagyváradon és arra vezetik vissza, hogy az ügy egyik vádlottja: Halmi feljelentést tett Lungosi vizsgálóbíró ellen és azt állította, hogy azért vallott, mert a vizsgálóbíró bántalmazta.

A feketeszesz ügynek másik szenzációja az, hogy dr. Roxin Teodor barátai (Szilágy megye) szeszgyárát lezárták. Ismeretes, hogy a szeszgyárát egy Klein Jenő nevű szeszkereskedő bérelte, aki a feketeszesz vizsgálat megindulásakor megszökött. Bukarestből két inspektor érkezett Barantora a zilahu vezetőügyész kíséretében, akik lepecsételték a volt képviselő gyárának összes helyiségeit.

A Zsidó kórház sorsjátékának szerdai huzása

A nyereménylista

Cluj-Kolozsvár, december 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári vármegyei prefektura nagytermében december 2-án zajlott le a Zsidó Kórház sorsjáték ötödik huzása, amelyen az érdeklődők nagy tömege, valamint a hatóságok képviselői jelentek meg. A huzáson a

nagyobb nyereményeket a következő sorsjegyek nyerték:

25.000 lejt nyertek: 24.971, 47.332.
20.000 lejt nyert: 17.557.
10.000 lejt nyertek: 2.638, 7.374, 32.007, 42.883, 74.657, 83.737, 98.757, 95.164, 115.577, 124.478.

2.000 lejt nyertek:

8.411, 15.241, 22.364, 27.985, 32.635, 41.102, 50.513, 54.638, 59.675, 70.426, 70.461, 71.196, 72.366, 81.225, 86.551, 95.023, 98.420, 124.479, 125.789, 138.782

200 lejt nyertek:

250, 300, 1545, 1582, 2473, 3584, 4330, 5195, 5476, 7404, 7731, 7870, 8057, 8187, 8649, 10.833, 11.313, 11.670, 12.329, 14.524, 14.957, 15.968, 16.037, 17.137, 17.627, 18.424, 18.456, 18.561, 18.573, 21.290, 21.366, 21.783, 21.923, 22.129, 22.894, 23.084, 23.969, 24.004, 24.201, 24.602, 24.642, 24.882, 25.038, 26.818, 27.123, 28.033, 28.601, 29.436, 29.644, 30.099, 30.200, 30.456, 30.747, 30.949, 31.152, 31.500, 31.846, 32.220, 32.247, 32.469, 32.470, 32.534, 34.125, 34.668, 36.447, 36.770, 36.835, 37.135, 38.110, 38.556, 38.767, 39.627, 39.962, 39.968, 41.638, 41.658, 41.787, 42.806, 43.125, 43.137, 45.617, 45.699, 45.847, 45.850, 45.963, 46.110, 46.122, 47.336, 48.137, 48.231, 48.418, 48.690, 48.803, 49.702, 49.723, 51.453, 52.052, 52.408, 53.450, 53.343, 54.432, 54.450, 54.484, 55.252, 55.597, 55.588, 55.923, 56.441, 56.740, 56.978, 58.022, 58.086, 58.582, 60.010, 61.043, 61.224, 62.015, 62.222, 63.135, 63.214, 64.279, 64.651, 64.656, 65.592, 65.798, 66.368, 66.536, 67.212, 67.469, 67.573, 69.351, 69.406, 69.840, 71.081, 71.724, 71.783, 71.841, 72.705, 72.788, 73.505, 73.513, 73.532, 74.130, 74.505, 75.737, 75.925, 76.527, 76.959, 77.087, 77.196, 78.655, 79.621, 80.264, 80.316, 81.538, 82.067, 82.749, 82.830, 83.022, 83.334, 83.390, 83.404, 83.633, 84.009, 84.805, 85.016, 85.109, 85.556, 86.321, 86.399, 86.751, 86.814, 86.955, 88.590, 88.788, 89.549, 89.845, 90.032, 90.037, 90.266, 90.682, 90.835, 90.856, 91.071, 92.325, 92.369, 92.484, 92.849, 93.614, 93.816, 94.689, 95.025, 95.109, 95.200, 95.647, 95.662, 95.321, 96.820, 97.944, 98.201, 99.416, 99.937, 100.094, 100.451, 100.623, 101.059, 101.851, 102.202, 102.360, 102.529, 103.214, 104.589, 105.218, 105.518, 105.776, 106.004, 106.054, 106.266, 108.160, 108.396, 108.812, 110.883, 111.349, 111.516, 111.095, 112.884, 112.994, 113.473, 113.520, 114.016, 114.267, 114.342, 114.449, 115.227, 115.228, 115.433, 115.579, 115.636, 116.426, 116.983, 117.323, 118.135, 118.297, 118.147, 118.708, 119.033, 119.659, 119.589, 119.691, 120.690, 120.844, 121.149, 121.245, 121.644, 121.899, 121.963, 122.480, 123.546, 124.581, 124.594, 125.639, 125.938, 128.356, 128.667, 128.895, 129.805, 129.690, 129.987, 131.752, 132.225, 133.127, 133.184, 133.795, 134.159, 136.279, 137.663, 137.822, 138.092, 138.288, 138.277, 138.912, 139.138, 139.609, 139.852, 140.640, 140.745, 141.994, 142.080, 142.098, 142.460, 143.863, 143.991, 144.697, 145.077, 146.275, 146.488, 146.446, 146.791, 147.739, 149.099

A bukaresti rendőrség letartóztatta Krics Arpádöt, aki nemrégén 200 ezer lejjel szökött meg vadházastársától

Cluj-Kolozsvár, december 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Rövid bukaresti jelentés arról számolt be csütörtökön a kolozsvári rendőrségnek, hogy Krics Arpádöt, akit a rendőrség rendelete alapján országjárta köröztek, Bukarestben letartóztatták. A letartóztatás hírére a kolozsvári rendőrség azonnal megtette az intézkedéseket, hogy Krics Arpádöt visszahozzák.

Mint annak idején megírtuk, Krics Arpádöt özv. Retkesné, Szigeti Lina jelentette fel, akivel Krics vadházasságban élt. Krics egy napon eltávozott Kolozsvárról, de Szigeti Lina eltávozása után abban a kellemetlen meglepetésben részesült, hogy Krics 200 ezer lejt vitt el magával. Az asszony bűnvádi feljelentést tett Krics ellen, aki egyébként levelet hagyott hátra Kolozsváron, hogy abból a célból utazik el, hogy vidéken házat vásároljon magának.

Ujabb három letartóztatás történt a budapesti puccskísérelt ügyében

Budapest, december 3. A mai napon még nem lehet tudni, hogy mikor fejeződik be a nyomozás a puccskísérelt ügyében.

Ma délelőtt ujabb három fiatalembert bocsátottak el kihallgatásuk után a Margitköri katonai fogházból.

A lapok szerint mintegy harmincan maradnak letartóztatásban s ezeket fogják átkísérni a nyomozás befejeztével az ügyészségre. Az ügyészség egyenként fogja elbírálni, hogy ki ellen milyen vádat mel s kinek az ügyét tereli statáriális utra.

A nyomozás hír szerint most arra is kiterjeszkedett, hogy a feloszlott Alföldi Brigád vezetői tudtak-e a puccstervekről. Ezen a téren csak gyanukok merültek fel egyes vallomások alapján, de pozitívumot még nem lehet tudni.

A kolozsvári Mizrahi ifjúsági csoportok Oneg Sabbat estje. A Mizrahi ifjúság rendszeresített és közkedvelté vált péntek esti Oneg Sabbat összejövetelek során folyó hó 4-én, ma este fél kilenc órai kezdettel az izr. hitközség Reg. Ferd. 52 szám alatti téli imatermében Danzig Hillel tart előadást „Régi és új Makkabeusok” címmel. Vendégeket szívesen lát a vezetőség.

Dr. N. M. Gelber előadása a cionista szemináriumon. A cionista helyi csoport által rendezett cionista szemináriumon f. hó 5-én, szombat este pont félkilenc órai kezdettel a neológ hitközség téli imatermében dr. N. M. Gelber tart előadást „Geschichte des Zionismus” címmel. Érdeklődőket szívesen lát és pontos megjelenést kér a vezetőség.

Jámbor Ferenc előadása a Kautsky körben. Ma, pénteken december 4-én este 8 órakor a Kautsky munkáskultúrkörben (Str. Wilson, a törvényszékkel szembeni Vasmunkás-otthonban) Jámbor Ferenc az Uj Kelet szerkesztője tart előadást „Nemzetiség és nemzetköziség” címen. Az előadásra a belépés díjtalán, vendégeket szívesen lát a Kör vezetősége.

Menza estély. A kolozsvári zsidó egyetemi hallgatók szombat este nagy szabású tea-estélyt rendeznek a Diákmenza (Str. Dorobantilor 11) összes termében. Chanukára való tekintettel számos meglepetést tartogat a rendezőség az estély résztvevői számára. A zenét a kitűnő „Joung-Boys” jazz szölgálja.

DR RAPAPORT SAMU: Ideges gyomor és bélbajok kezelése és gyógyítása. Ara 136 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

CLUJ, C.A.L. REG. FERD 7 SZ.

Fiókinézetei: Dej-Dés, Beclean-Betlen, Cehul-Silvaniei-Szilágycséh Jibou-Zsibó, Zălău-Zilah. Affiliált intézetek: A Nagynyedi Kiszegítő Takarékpénztár R.-T., Aind-Nagynyedi és ennek Uioara-Marosujvári fiókinézete

Saját tőkét 60 millió lej

Fogadjuk a bankület minden ágazatával átutalásokat bel- és külföldre kedvezőebben és legpontosabban eszközöl

Engedélyezett devizahelyi

A cuz mi

nemzeti paraszt nemzeti paraszt lanul vérzik.

Cuz más

Az antiszemita kormányát kezdési képviselők fogadnak és ezista hangokat

— A király n... dotta Cuz, — Jorgát hivta ura... Jorga feláll, felé és a követk... — Azért hivta... én voltam az eg... a hatalmat.

Cuz ezután t... a kormányt és a... sák, mert a kor... és nem lehet az... választás izgalma... yomban a zsidó

Elpanaszolja, Máramaros me... kal, Duca nem... mannak a társa... pedig a zsidók

Mindjárt olvasni... vevett, akik a cu... Cuza először z... listáról,

a többségi képv... nak neki, neveti... a mosoly az ajk... gyár igazgatósá... egymásután olv... D. R. Ioanitescu... haiescu, Tancu... Mihai Popovici

Az antiszemita... olvasása után... támadja, mire Sta... viselő rákiált:

— Igaz-e az, ho... vizsga nélkül neve...

A liberál

Duca megy fel e... a liberálisok hosszu... tal fogadnak.

— Nem beszélne... Duca — ha a mi... volna itt a parlame... is pártunk megbizo... det a felirati vitáho...

a miniszterelnök... hogy addig nem... én szavaimat nem... jelentem, hogy... tom magam Tatar

Jorga közbeszól... angon beszéltek... Duca: Nem volt... Jorga: El fogom... arról a beszélgetés... escu folytatott az... elem.

Duca: Ön engem... zakit, holott ön... szabályzat azon rés... zakitásokat eltiltja... Ducának erre a ki... amad, mire a cuz... kormány, illetőleg i... nek.

Trifu cuzista: Elh... zenátorokat is, hogy... Ducának... Franasovici liberál... kormány tagjainak... psoltatnak magukn... Duca folytatja bes... stási kartell kötö... azonban semmire... t. Fenntartottuk é... abadságunkat. A... bank:

Egy cuzista közbe... tkányoké... Duca erre a közb... degvérét, kivörösödi... áltja:

— Nem türhetem... regessenek, amikor... beszálek... Ezután lerohant a t... szaladt az üléssterem... amikor látták,

A cuzisták hűséget esküsznek a kormánynak, mire Zelea Codreanu tullicitálja Cuzát

(Első oldali cikkünk folytatása)

szemzeti parasztpártot illeti, az ország a szemzeti parasztpárt uralma óta szakadatlanul vezrik.

Cuza és Jorga megértik egymást

Az antiszemita vezér ezután Jorgát és kormányát kezdi dicsérni, amit a többségi képviselők feltűnő rokonszenvvel fogadnak és csaknem valamennyien euzista hangokat ütnek meg.

— A király nagyon jól tudja — mondotta Cuza, — hogy mit csinál, amikor Jorgát hívta uralomra.

Jorga feláll, meghajtja magát Cuza felé és a következőket mondja:

— Azért hívtak engem uralomra, mert én voltam az egyedüli, aki nem kértem hatalmat.

Cuza ezután tiltakozik az ellen, hogy a kormányt és a parlamentet feloszlassák, mert a kormánynak missziója van és nem lehet az országot most egy új választás izgalmainak kitenni. Ezután szomban a zsidó-kérdésre tér át.

Elpanaszolja, hogy Beszarabia és Máramaros megint tele van zsidókkal, Duca nem más, mint Fildermannak a társa, a cukorgyárak élén pedig a zsidók szipolyozzák ki az országot.

Mindjárt olvasni is kezdi azoknak a neveit, akik a cukorgyárak élén állanak. Cuza először zsidó neveket olvas fel a listáról.

A többségi képviselők hevesen tapsolnak neki, nevetnek, de hamar lefagy a mosoly az ajkukról, amikor a cukorgyár igazgatóságai tagjai között Cuza egymásután olvassa fel Argetoianu, D. R. Ioanescu, Manolescu, Chirculescu, Tancred Constantinescu, Mihai Popovici és Dori Popovici neveit.

Az antiszemita vezér a névsor felolvasása után újból a liberálisokat támadja, mire Stanescu liberális képviselő rákiált:

— Igaz-e az, hogy az ön fiát versenyvizsga nélkül nevezték ki egyetemi tanárnak?

— Cuza nem felel, mire a liberálisok és a szocialisták korusban kiáltják:

— Nincs morális autoritása ennek az embernek, azért támogatja a kormányt, mert lefizették. Egyetemi katedrát kapott a fia, őt pedig öreg-ségére ellátták.

Ezután Voicu Nitescuval elegyedik polémiába Cuza, mire Trifu és Robu, az antiszemita vezér két csatlósa a szabadkőműves páholyba küldik Voicu Nitescut.

Gazdasági kérdés — zsidó kérdés

Cuza ezután beszél a gazdasági kérdésről, amelyet minduntalan összekavar a zsidó kérdéssel. Állandóan a „jidánokat” gyalázza, ami a kormánypárt tagjainak láthatólag jölesik, mire Singer képviselő ingerülten ugrik fel a helyéről:

— Tiltakozom a zsidóság nevében — mondja — hogy állandóan a „jidán” kifejezést használja.

A cuzista képviselők erre felugrálják és szidalmazzák a zsidó képviselőket. Diamand bukovinai képviselő magából kikelve tiltakozik a sértések ellen, mire Robu cuzista feléje kiáltja:

— Hallgass, te zsidó!

— Hallgass, te kocsis! — kiáltja vissza Diamand.

Nagy zaj támad, Robu továbbra is sértet, mire az elnök rendre utasítja.

Cuza legendája a Banca Nationaláról és a zsidó bankokról

Cuza beszéde további során egy fantasztikusabb dolgot mond. Azt mondja, hogy

a Banca Nationala csak a zsidó bankokat támogatja, amelyek a zsidóknak tíz százalékos, a keresztényeknek 30—40 százalékos kölcsönt adnak.

Singer képviselő: Ugyan hagyjon már békét ezekkel a mesékkel.

Cuza újra kijelenti, hogy más kormány nem jöhet, a jelenleginek a helyén kell maradnia, mire a többség lelkesen megtapsolja.

zisták a parlamenti ülészek megnyitása óta a zsidóságra szótlanok.

— Véget kell vetni annak a rágalomhadjáratnak — mondotta —, hogy a zsidók uszorsók. Statisztikailag mutatható ki, hogy a parasztságot nem zsidó, hanem igenis román bankok uszorázzák ki.

Azután miért jönnek a cuzisták ide olyan mesékkel, hogy a cukorkartell egy zsidó komplot? Hiszen a cukorkartell nem is zsidók, hanem hollandusok irányítják.

Robu cuzista: Holland pájeszesek.

Singer képviselő ezután izekre szedi a cuzisták vádaskodásait és így folytatja:

— A politikaik pártok közül egyik sem váltotta be a zsidók reményseit. Jött egy kormány, amely független volt a pártoktól és akkor a zsidóság azt gondolta, hogy talán ez fogja teljesíteni jogos kívánságait. A kormány egyes tagjai, köztük Jorga is, emberien nyilatkoztak a zsidóságról, de egyáltalában nem honorálták a zsidó kívánságokat.

Cuza: Azt csak lessék.

Singer ezután tiltakozik, hogy a cuzisták állandóan sértégesek az ország lakosságának egy részét, kijelenti, hogy a Zsidó Párt a parasztság mellett áll, nemcsak hogy a konvertálási törvényjavaslatot fogja megszavazni, de követeli azt is, hogy a parasztságot földművelési eszközökkel kapjanak birtokuk megművelésére.

A kormány semmit sem ígért, de a zsidók egyenranguk

Jorga emelkedik ezután szólásra és kijelenti, hogy semmiféle speciális ígéretet

nem tett, a zsidók, mint mindenki más, teljes egyenjogúságot élveznek az országban. Ama tíz hónap alatt, mióta uralmon van a kormány, a zsidók teljes nyugalomban élnek, amit eddig nem igen mondhattak el.

Zelea Codreanu tullicitálja Cuzát

Ezután Zelea Codreanu lép a tribünre, aki egytagu parlamenti pártja nevében a következő határozó deklarációt tette:

— Nem azért szölok itt — mondotta — hogy a zsidókat szidjam. Meg kell azonban mondanom, hogy a borsai per alkalmából egy máramaros parasz felvilágosított arról, hogy a zsidók 1848-ban jöttek be Máramarosba és azóta hatvankét hegy közül hatvan az ő tulajdonukban van, a román parasztságot pedig koldulni járnak. Ennélfogva én a zsidóságot a románorság ellenségének tartom.

— Akár paraziták a zsidók, akár nem, akár intelligensek a zsidók, akár nem, akár morálisak, akár nem, mint a románság ellenségei ellen harcolni fogok ellenük azokkal az eszközökkel, melyeket eszem és kezem rendelkezésemre bocsátanak.

Majd amint azt a borsai per szatmári tárgyalásán is tette, letesz egy fekete-kenyeret a parlament asztalára, annak dokumentálására, hogy milyen kenyeret esznek a parasztságot Máramarosban. Beszél ezután a panasztákról, akik az egyesülés óta legalább ötvenmilliárd lejtel károsították meg az államot és halálbüntetést kér minden panamista ellen. Végül egy nyilatkozatot olvas fel, amely az idegenek kiűzését követeli, ha pedig ez a kiűzés nem volna alkotmányos úton keresztül vihető, úgy egy alkotmányozó nemzetgyűlés összehívását akarja, amely ebben a szellemben változtassa meg az alkotmányt.

Borzalmas vihar dühöng a Fekete-tengeren

Számos hajó segélyjeleket küld a nyílt tengerről

Konstanca, december 3. A Fekete tengeren borzalmas vihar dühöng már napok óta. A kikötőbe az éj folyamán több, a viharban alaposan megsérült hajó futott be. Ezeknek a hajók nak személyzete hajmeresztő dolgokat mesél a vihar erejéről és pusztításairól. Nagyon sok hajóról nincs hír, több hajó, amely nem tud bejönni a kikötőbe, segélyjeleket küldött a kikötőparancsnoksághoz. Számos halász bárka a nyílt tengeren van és sorsukról eddig még semmit se tudni.

Bukarest, december 3. Tegnap az egész országban beállt a téli időjárás. Nemesak Bukarestben, hanem Moldovában és Bukovinában is állandó hófúvások dühöngenek. Bukarestben tegnap egész nap havazott és végül már

harminccentiméteres hó állott az utcákon, amely a közlekedést rendkívül megnehezíti. A Temesváron át közlekedő szimplon Olt és Pitești állomások között megakadt és négy órán keresztül vesztegelt. A személyforgalmat mindenütt késésekkel bonyolítják le. Bukarest és az ország több számottevő városa között a telefonforgalom szünetel. Erdélyben a helyzet annyira súlyos, hogy sok helyen a szomszédos megyék sem beszélhetnek egymással. Az időjárás a tegnapi havazás után az egész országban keményre fordult. Moldovában esontfagyasztó hideg uralkodik, Bukovinában szintén. A vonatok tegnap már jól közlekedtek, a telefonforgalomban még mindig fennakadás van.

Retírált a kormány a magántisztviselői adók kérdésében

Csak a minisztérium igazgatói, vagy azoknál magasabb fizetéseket sujja az áldozati adó, míg a többi fizetések adóját csak 0.6, illetőleg 1.2 százalékkal emelték

Bucuresti-Bukarest, december 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az a hatalmas kampány, amely országsszerű megindult a magántisztviselők tervezett áldozati adója ellen, úgy látszik mégis eredményesnek bizonyult. A kormány deferált az adóemelés miatt megindult koncentrikus támadások előtt és amennyiben az Argus mai számában megjelent közlemény valóban fedi a tényeket, úgy megállapíthatjuk, hogy a magántisztviselők adójának kérdésében a kormány vereséget szenvedett.

Az Argus értesülése szerint a magántisztviselők rendkívüli adójára vonatkozólag a pénzügyminiszter úgy döntött, hogy csak a miniszteri vezérigazgatókkal egyenlő, vagy azoknál magasabb fizetések esnek majd rendkívüli adó alá, a többi alkalmazotti

fizetést pedig az eddigi 4.4 illetőleg 8.8 százalékról 5, illetőleg 10 százalékra emelik fel. Kétségtelen, hogy ez az új intézkedés is terheli az alkalmazottakat, de ahhoz képest, amit Argetoianu első tervezete akart keresztülvinni, egészen jelentéktelen megterhelést jelent. Minden valószínűség mellett szól, hogy a jelenlegi tervezet mellett megszűnnek a kormány ellen beindított koncentrikus támadások is a magántisztviselők adója miatt.

HOVA MENNEK A FIATAL LÁNYOK? Olcsó könyvet venni a Lepage antikváriumba Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉRE: ERDESENEN AZ UJ KELETBEN

A liberálisok csaknem összeverekedtek a cuzistákkal

Duca megy fel ezután a tribünre, akit a liberálisok hosszu ideig tartó tapsviharral fogadnak.

— Nem beszélnek — kezdte szavait Duca — ha a miniszterelnök ur nem volna itt a parlamentben. Amikor ugyan a pártunk megbízottja elmondotta beszédét a felirati vitához,

a miniszterelnök ur azt mondotta, hogy addig nem nyilatkozik, míg az én szavaimat nem hallja. Hát én kijelentem, hogy mindenben azonosítlom magam Tatarescu kijelentésével.

Jorga közbeszólt: Az önök követői más szövegben beszéltek.

Duca: Nem volt erre felhatalmazásuk.

Jorga: El fogom hozni a jegyzeteimet arról a beszélgetésről, amelyet Chirculescu folytatott az önök megbízásából.

Duca: Ön engem folytonosan közbeakít, holott ön készítette el a házirendet azon részét, amely a közbeszólásokat tiltja.

Ducának erre a kijelentésére nagy zaj támad, mire a cuzisták hathatósan a kormány, illetőleg Jorga védelmére keltek.

Trifu cuzista: Elhozták ide a liberális szenátorokat is, hogy legyen ki tapsoljon nekünk.

Fransovici liberális: A cuzisták pedig kormány tagjainak kabinetfőnökeivel tapsoltnak maguknak.

Duca folytatja beszédét: Mi csak választási kartell kötöttünk a kormánnyal, azonban semmire sem kötelez bennünket. Fenntartottuk és fenntartjuk teljes szabadságunkat. A mi akciószabadságunk.

Egy cuzista közbekiált: Olyan, mint a zsidóké.

Duca erre a közbekiáltásra elveszti egyvérért, kivörösödik s magából kikelve kiáltja:

— Nem türhetem, hogy ilyen hangon beszéljenek, amikor a kamara tribünjén vagyok.

Ezután lerohant a tribünről és dühösen kiált az ülésteremből is. A liberálisok amikor látták, hogy elnökük ott

hagyta az üléstermet, hatalmas zajban törték ki.

Felugráltak helyeikről és valamennyien a cuzisták felé rohantak. Duca hívei majdnem öltre mentek a cuzista képviselőkkel.

Manolescu Strunga dühösen rázta az öklét Robu orra előtt, mire Robu felrohant a tribünre.

— Nem én használtam a sértő szót! — harsogta.

Az elnök, aki az antiszemita atmoszférában teljesen elvesztette tekintélyét, csak nagynehezen tud rendet teremteni, felhívja a cuzistákat, hogy vonják vissza a használt sértő kifejezést, mire Trifu cuzista felmegy az emelvényre és visszavonja az általa használt sértő kifejezéseket.

A liberálisok ellenzébe vonulnak

Ezután Duca újra elfoglalja helyét a tribünön és bejelenti, hogy a liberálisok kénytelenek ellenzébe menni, mert a kormány egyáltalában nem változtatja meg programját és nem váltja be a hozzá fűzött reményeket. Jorga azt hiszi, hogy egyedül ő létezik, minden más az országban csak kaos. Kijelenti, hogy a liberális párt nem szavazza meg a választási javaslatot.

Jorga nem akar színházat

Általános figyelem közepette emelkedik szólásra Jorga, aki a következőket mondja:

— Látom, hogy elhozták ide a liberális szenátorokat és a karzat is tömve van, a tribünök is tömve vannak a liberális párt híveivel, nyilván színházat várnak tőlem. Hát azért sem lesz színház. Majd akkor fogok válaszolni erre a megnyilatkozásra, amikor az összes szónokok befejezték mondanivalóikat.

Singer zsidó képviselő visszautasítja a rágalmat

Ezután Singer zsidó képviselő kapta meg a szót, aki a pattanásig feszült antiszemita atmoszférában nyugodtan és méltóságteljesen utasította vissza mindazokat a rágalmat és vádakat, amelyeket a cu-

ég le-
padot,
ezer
vad-

(Az Uj
aresti je-
örtökön a
Krics Ar-
e alapján
estben le-
híre a
megtette
Kolozs-

k, Krics
Lina je-
zasságban
t Kolozs-
tása után
ben része-
t vitt el
eljelentést
nt levelet
y abból a
en házat

ás tör-
kísérlét

ai napon
nikor fe-
ccskisér-

fiatalem-
suk után
szből.
armincan
s ezeket
fefejez
figyészég
hogy ki
kinek az

ost arra
loszlatott
ndtak-e a
csak gya
allomások
g nem le-

usági cso-
Mizrachi
kedvelté
hat össze-
n, ma este
zr. hitköz-
téli ima
t előadást
cimmel.
zetőség.

a cionista
helyieso-
szeminá-
este pont
ológ hitköz-
M. Gelber
es Zionis-
t szívesen
r a vezető-

a Kautsky
ember 4-én
nunkáskul-
örvényesék
otthonban)
t szerkesz-
ség és nem
ására a be-
szívesen lát

ári zsidó
este nagy
nek a Di-
11) összes
tekintettel
at a rende-
számára. A
s" jazz szol-

U: Ideges
e és gyógy-
as Uj Kele

A cuzisták hűséget esküsznek a kormánynak, mire Zelea Codreanu tullicitálja Cuzát

(Első oldali cikkünk folytatása)

szemzeti parasztpártot illeti, az ország a nemzeti parasztpárt uralma óta szakadatlanul vérzik.

Cuza és Jorga megértik egymást

Az antiszemita vezér ezután Jorgát és kormányát kezdi dicsérni, amit a többségi képviselők feltűnő rokonszenvvel fogadnak és csaknem valamennyien cuzista hangokat ütnek meg.

— A király nagyon jól tudja — mondotta Cuza, — hogy mit csinál, amikor Jorgát hívta uralomra.

Jorga feláll, meghajítja magát Cuza felé és a következőket mondja:

— Azért hívtak engem uralomra, mert én voltam az egyedüli, aki nem kertem a hatalmat.

Cuza ezután tiltakozik az ellen, hogy a kormányt és a parlamentet feloszlassák, mert a kormányt missziója van és nem lehet az országot most egy új választás izgalmainak kitenni. Ezután ayomban a zsidó-kérdésre tér át.

Elpanaszolja, hogy Beszarabia és Máramaros megint tele van zsidókkal, Duca nem más, mint Fildermannak a társa, a cukorgyárak élén pedig a zsidók szipolyozzák ki az országot.

Mindjárt olvasni is kezdi azoknak a neveit, akik a cukorgyárak élén állanak. Cuza először zsidó neveket olvas fel a listáról.

a többségi képviselők hevesen tapsolnak neki, nevetnek, de hamar lefagy a mosoly az ajkukról, amikor a cukorgyár igazgatóságai tagjai között Cuza egymásután olvassa fel Argetoianu, D. R. Ioanescu, Manoilescu, Chirchulescu, Tancred Constantinescu, Mihai Popovici és Dori Popovici neveit.

Az antiszemita vezér a névsor felolvasása után újból a liberálisokat támadja, mire Stanescu liberális képviselő rákiált:

— Igaz-e az, hogy az ön fiát versenyizga nélkül nevezték ki egyetemi tanár-

nak?
Cuza nem felel, mire a liberálisok és a szocialisták korusbán kiáltják:

— Nincs morális autoritása ennek az embernek, azért támogatja a kormányt, mert lefizették. Egyetemi katedrát kapott a fia, őt pedig öreg-ségére ellátták.

Ezután Voicu Nitescuval elegendik polémiába Cuza, mire Trifu és Robu, az antiszemita vezér két csatlósa a szabadkőmives páholyba küldik Voicu Nitescut.

Gazdasági kérdés — zsidó kérdés

Cuza ezután beszél a gazdasági kérdésről, amelyet minduntalan összekavar a zsidó kérdéssel. Állandóan a „jidánokat” gyalázza, ami a kormánypárt tagjainak láthatólag jólesik, mire Singer képviselő ingerülten ugrik fel a helyéről:

— Tiltakozom a zsidóság nevében — mondja — hogy állandóan a „jidán” kifejezést használja.

A cuzista képviselők erre felugrálhatnak és szidalmazzák a zsidó képviselőket. Diamand bukovinai képviselő magából kikelve tiltakozik a sértések ellen, mire Robu cuzista feléje kiáltja:

— Hallgass, te zsidó!
— Hallgass, te kocsi! — kiáltja vissza Diamand.

Nagy zaj támad, Robu továbbra is sértetget, mire az elnök rendre utasítja.

Cuza legendája a Banca Nationaláról és a zsidó bankokról

Cuza beszéde további során egy fantasztikusabb dolgokat mond. Azt mondja, hogy

a Banca Nationala csak a zsidó bankokat támogatja, amelyek a zsidóknak tíz százalékos, a keresztényeknek 30—40 százalékos kölcsönt adnak.

Singer képviselő: Ugyan hagyjon már békét ezekkel a mesékkel.

Cuza újra kijelenti, hogy más kormány nem jöhet, a jelenleginek a helyén kell maradnia, mire a többség lelkesen megtapsolja.

zisták a parlamenti ülészek megnyitása óta a zsidóságra szórtak.

— Véget kell vetni annak a rágalmahadjáratnak — mondotta —, hogy a zsidók uzsorások. Statisztikailag mutatható ki, hogy a parasztokat nem zsidó, hanem igenis román bankok uzsorázzák ki.

Azután miért jönnek a cuzisták ide olyan mesékkel, hogy a cukorkartell egy zsidó komplot? Hiszen a cukorkartell nem is zsidók, hanem hollandusok irányítják.

Robu cuzista: Holland pájeszesek.

Singer képviselő ezután izekre szedi a cuzisták vádaskodásait és így folytatja: — A politioikai pártok közül egyik sem váltotta be a zsidók reményseit. Jött egy kormány, amely független volt a pártoktól és akkor a zsidóság azt gondolta, hogy talán ez fogja teljesíteni jogos kívánságait. A kormány egyes tagjai, köztük Jorga is, emberien nyilatkoztak a zsidóságról, de egyáltalában nem honorálták a zsidó kívánságokat.

Cuza: Azt csak lessék.

Singer ezután tiltakozik, hogy a cuzisták állandóan sértégek az ország lakosságának egy részét, kijelenti, hogy a Zsidó Párt a parasztság mellett áll, nemcsak hogy a konvertálási törvényjavaslatot fogja megszavazni, de követeli azt is, hogy a parasztság földművelési eszközöket kapjanak birtokuk megművelésére.

A kormány semmit sem ígért, de a zsidók egyenranguk

Jorga emelkedik ezután szólásra és kijelenti, hogy semmiféle speciális ígéretet

nem tett, a zsidók, mint mindenki más, teljes egyenjogúságot élveznek az országban. Ama tíz hónap alatt, mióta uralmon van a kormány, a zsidók teljes nyugalomban élnek, amit eddig nem igen mondhattak el.

Zelea Codreanu tullicitálja Cuzát

Ezután Zelea Codreanu lép a tribünre, aki egytagu parlamenti pártja nevében a következő hatóságos deklarációt tette:

— Nem azért szólok itt — mondotta — hogy a zsidókat szidjam. Meg kell azonban mondanom, hogy a borsai per alkalmából egy máramarosi paraszt felvilágosított arról, hogy a zsidók 1848-ban jöttek be Máramarosba és azóta hatvankét hegy közül hatvan az ő tulajdonukban van, a román parasztszok pedig koldulni járnak. Ennélfogva én a zsidóságot a románság ellenségének tartom.

— Akár paraziták a zsidók, akár nem, akár intelligensek a zsidók, akár nem, akár morálisak, akár nem, mint a románság ellenségei ellen harcolni fogok ellenük azokkal az eszközökkel, melyeket eszem és kezeim rendelkezésemre bocsátanak.

Majd amint azt a borsai per szatmári tárgyalásán is tette, letesz egy fekete kenyert a parlament asztalára, annak dokumentálására, hogy milyen kenyert esznek a parasztszok Máramarosban. Beszél ezután a panamistákról, akik az egyesülés óta legalább ötvenmilliárd lejtel károsították meg az államot és halálbüntetést kér minden panamista ellen. Végül egy nyilatkozatot olvas fel, amely az idegenek kiűzését követeli, ha pedig ez a kiűzés nem volna alkotmányos uton keresztül vihető, egy alkotmányozó nemzetgyűlés összehívását akarja, amely ebben a szellemben változtassa meg az alkotmányt.

Borzalmas vihar dühöng a Fekete-tengeren

Számos hajó segélyjeleket küld a nyílt tengerről

Konstanca, december 3. A Fekete-tengeren borzalmas vihar dühöng már napok óta. A kikötőbe az éj folyamán több, a viharban alaposan megsérült hajó futott be. Ezeknek a hajóknak személyzete hajmeresztő dolgokat mesél a vihar erejéről és pusztításairól. Nagyon sok hajóról nincs hír, több hajó, amely nem tud bejönni a kikötőbe, segélyjeleket küldött a kikötőparancsnoksághoz. Számos halász bárka a nyílt tengeren van és sorsukról eddig még semmit se tudni.

Bukarest, december 3. Tegnap az egész országban beállt a téli időjárás. Nemcsak Bukarestben, hanem Moldovában és Bukovinában is állandó hófúvások dühöngenek. Bukarestben tegnap egész nap havazott és végül már

harminccentiméteres hó állott az utcákon, amely a közlekedést rendkívül megnehezíti. A Temesváron át közlekedő szimplon Olt és Pitești állomások között megakadt és négy óráig keresztül vesztegelt. A személyforgalmat mindenütt késésekkel bonyolítják le. Bukarest és az ország több számottevő városa között a telefonforgalom szűnetel. Erdélyben a helyzet annyira súlyos, hogy sok helyen a szomszédos megyék sem beszélhetnek egymással.

Az időjárás a tegnapi havazás után az egész országban keményre fordult. Moldovában esontfagyasztó hideg uralkodik, Bukovinában szintén. A vonatok tegnap már jól közlekedtek, a telefonforgalomban még mindig fennakadás van.

Retírált a kormány a magántisztviselői adók kérdésében

Csak a minisztérium igazgatói, vagy azoknál magasabb fizetéseket sújta az áldozati adó, míg a többi fizetések adóját csak 0,6, illetéleg 1,2 százalékkal emelték

Bucuresti-Bukarest, december 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az a hatalmas kampány, amely országsszerte megindult a magántisztviselők tervezett áldozati adója ellen, úgy látszik mégis eredményesnek bizonyult. A kormány deferált az adóemelést miatt megindult koncentrikus támadások előtt és amennyiben az Argus mai számában megjelent közlemény valóban fedi a tényeket, úgy megállapíthatjuk, hogy a magántisztviselők adójának kérdésében a kormány vereséget szenvedett.

Az Argus értesülése szerint a magántisztviselők rendkívüli adójára vonatkozólag a pénzügyminiszter úgy döntött, hogy csak a miniszteri vezérigazgatókkal egyenlő, vagy azoknál magasabb fizetések esnek majd rendkívüli adó alá, a többi alkalmazotti

fizetést pedig az eddigi 4,4 illetéleg 8,8 százalékról 5, illetéleg 10 százalékra emelik fel.

Kétségtelen, hogy ez az új intézkedés is terheli az alkalmazottakat, de ahhoz képest, amit Argetoianu első tervezete akart keresztülvinni, egészen jelentéktelen megterhelést jelent. Minden valószínűség amellelt szől, hogy a jelenlegi tervezet mellett megszűnnek a kormány ellen beindított koncentrikus támadások is a magántisztviselők adója miatt.

HOVA MENNEK A FIATAL LÁNYOK? Olcsó könyvet venni a Lepage antikváriumba Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: ERDESEN AZ UJ KELETBEN

A liberálisok csaknem összeverekedtek a cuzistákkal

Duca megy fel ezután a tribünre, akit a liberálisok hosszú ideig tartó tapsviharral fogadnak.

Nem beszélnek — kezdte szavait Duca — ha a miniszterelnök ur nem volna itt a parlamentben. Amikor ugyan lepartunk megbízottja elmondotta beszédét a felirati vitához,

a miniszterelnök ur azt mondotta, hogy addig nem nyilatkozik, míg az én szavaimat nem hallja. Hát én kijelentem, hogy mindenben azonosítom magam Tatarescu kijelentéseivel.

Jorga közbeszólt: Az önök követői más hangon beszéltek.

Duca: Nem volt erre felhatalmazásuk.

Jorga: El fogom hozni a jegyzeteimet arról a beszélgetésről, amelyet Chirculescu folytatott az önök megbízásából velem.

Duca: Ön engem folytonosan közbeszólt, holott ön készítette el a házszabályzat azon részét, amely a közbeszólásokat tiltja.

Ducának erre a kijelentésére nagy zaj támad, mire a cuzisták hathatósan a kormány, illetéleg Jorga védelmére keltek.

Trifu cuzista: Elhozták ide a liberális szenátorokat is, hogy legyen ki tapsoljon Ducának.

Franasovici liberális: A cuzisták pedig kormány tagjainak kabinetfőnökeivel csatlakoztak maguknak.

Duca folytatja beszédét: Mi csak választási kartellt kötöttünk a kormánnyal, azonban semmire sem kötelez bennünket. Fenntartottuk és fenntartjuk teljes szabadságunkat. A mi akciósabadságunk:

Egy cuzista közbekiált: Olyan, mint a kutyányoké.

Duca erre a közbekiáltásra elveszti a lélegvétét, kivörösödik s magából kikelve kiáltja:

— Nem türhetem, hogy ilyen hangon beszéljenek, amikor a kamara tribünjén beszélek.

Ezután lerohant a tribünről és dühösen kiáltott az üléssteremből is. A liberálisok amikor látták, hogy elnökök ott-

ragyta az ülésstermet, hatalmas zajban törtek ki.

Felugráltak helyeikről és valamennyien a cuzisták felé rohantak. Duca hívei majdnem öltre mentek a cuzista képviselőkkel.

Manolescu Strunga dühösen rázta az öklét Robu orra előtt, mire Robu felrohant a tribünre.

— Nem én használtam a sértő szót! — harsogta.

Az elnök, aki az antiszemita atmoszférában teljesen elvesztette tekintélyét, csak nagynehezen tud rendet teremteni, felhívja a cuzistákat, hogy vonják vissza a használt sértő kifejezést, mire Trifu cuzista felmegy az emelvényre és visszavonja az általa használt sértő kifejezéseket.

A liberálisok ellenzékbe vonulnak

Ezután Duca újra elfoglalja helyét a tribünön és bejelenti, hogy a liberálisok kénytelenek ellenzékbe menni, mert a kormány egyáltalában nem változtatta meg programját és nem váltja be a hozzá fűzött reményeket. Jorga azt hiszi, hogy egyedül ő létezik, minden más az országban csak kaosz. Kijelenti, hogy a liberális párt nem szavazza meg a válaszfelirati javaslatot.

Jorga nem akar színházat

Általános figyelem közepette emelkedik szólásra Jorga, aki a következőket mondja:

— Látom, hogy elhozták ide a liberális szenátorokat és a karzat is tömve van, a tribünök is tömve vannak a liberális párt híveivel, nyilván színházat várnak tőlem. Hát azért sem lesz színház. Majd akkor fogok válaszolni erre a megnyilatkozásra, amikor az összes szónokok befejezték mondanivalóikat.

Singer zsidó képviselő visszautasítja a rágalmakat

Ezután Singer zsidó képviselő kapta meg a szót, aki a pattanásig feszült antiszemita atmoszférában nyugodtan és méltóságosul utasította vissza mindazokat a rágalmakat és vádakot, amelyeket a cu-

g le-
ádót,
ezer
vad-

(Az Uj
resti je-
tökön a
rics Ár-
alapján
eben le-
sírere a
megtette
Kolozs-

Krics
Lina je-
sságban
Kolozs-
sa után
n része-
vitt el
jelentést
levelét
abból a
házat

s tör-
sírlet

napon
kor fe-
eskisér-

atalem-
uk után
zból.
rminean
ezeket
befejez
ryészség
hogy ki
nek az

st arra
pszlattott
tak-e a
lak gya
lásokom
nem le-

ági cso-
Mizrachi
redvelté
t össze-
ma este
hitköz-
téli ima
előadást
címme-
zetőség.

cionista
helyieso-
szemina-
ste pont
g hitköz
Gelber
Zionis-
szívesen
a vezető-

Kautsky
ber 4-én
nkáskul-
vényszék
thonban)
szerkesz-
g és nem
sra a be-
vesen lát

ri zsidó
este nagy
k a Di-
1) összes
ekintettel
a rende-
imára. A
jazz szol-

Ideges
és gyógy-
Uj Kelet

Dr. Eisler Mátyás emlékezete

(Halálának első évfordulója alkalmából)

Irta és a sírköveit elmondta:

Dr. Lövy Ferenc

„Qdv neked, dicső lélek!“ Készöntünk téged az öröklét e csendes helyén, ahová szeretteid mellé — elhelyeztük, ami belőled földi rész volt, testedet, amelyben láttunk, szeretünk, tiszteltünk és amelyben most is elképzelünk, amikor már nem vagy köztünk valóságban. Ide zárandokoltunk sírhalmodhoz, gyászoló gyermekeid, hitközséged, hived, barátaid, tisztelőd, hogy felavassuk a sírkövet, melyet hálás hived emeltek.

Bölcseink azt mondják: „A jámboroknak nem kell sírkövet állítani: végzett dolgaik az ő emlékek“. Aki téged ismert, aki hallotta a te csendes, megmondott szavaidat; formás, leszűrt bölcsességű megállapításaidat; aki megfigyelte áldásos működésedet, láthatta minden jóért, nemesért, igazért való felbuzdulásodat, az átérzi és nem veszi túlzásnak bölcseink szavait: „a jámborok halálukban is élőknek nevezetnek és aki jámborral megemlékszik és nem áldja, az isteni parancsot szeg meg, mert írva vagyon: a jámbornak emlékezete áldott legyen!“

Azért joggal vonatkoztathatjuk rád, megdicsőült lélek, a szent ígét: „A jámbor mint a pálma virul, mint a cédrus a Libanonon nagyra nő“. E zsoltárszöveg bölcseink a következő megjegyzést fűzik: „mint a pálma- és cédrusfa“ egyenesen nő és nincs rajta se kigörbülés, se begörbülés, úgy a jámborokon sincsenek se görbülések, se egyenetlenségek. Ilyen egyenes lélek volt a megdicsőült, ki bekeszertethető, engedékenységből, jószágból ha néha meg is hajolt, de soha senki, semmi kedvéért sem jobbra, sem balra nem görbült. Pedig hej nehéz és göröngyös utat kellett megjárnia, folytonos ostromnak, csábításnak kitéve az áljamborok és hitetlenek részéről egyaránt! Negyven éven át vezette hitközségét egyre növe, fejlődve, kiemelkedve, mint a pálma és a cédrus a többi fák között és működésén nem volt se ki- se begörbülés.

Mint a pálma és a cédrus magasra tör, úgy a jámborok szíve is felfelé irányul és egyetlen vágyuk az Örökkévaló, amint írva van: „vágya, vágyom az Örökkévaló után!“ Így törekedett a megdicsőült is mindig magasabbra és magasabbra, mert szíve-lelke az Örökkévaló után vágyódott. Ez volt az ő egész lényének tényleges irányítója, minden tettének egyedüli rugója. Ez adott neki erőt a munkához, ez adott bátorságot a küzdelemhez, kitartást és erősséget sok nagy és nehéz megpróbáltatásban, gyászban és ez erősítette meg elhatározását, hogy megtört testtel, megtört szívvel vállalkozzék a Rabbigyesület elnökségének és az Országos Iroda ügyvezető alelnökségének vállalására, vezetésére és hogy mint Abraham ösatyának méltó utóda minden hívő szóra, mely jó és jámbor munkára szólította, készségesen, habozás nélkül mondta: „Ime itt vagyok!“, mert hite, vágya, reménye Istenéhez vonzotta, kinek szolgálatában töltötte áldott életét és kibizva tért meg az örökléte.

Pálmához és cédrushoz hasonló a jámborok, mondja a Midrás egyik mestere, mert a legtöbb fa, ha kivágják és egy-egy ágát más helyre plántálják, rögtön megfakad és hamarosan feldő, de a pálma és cédrusfa, ha egyszer kidőlt, úgy csak sok-sok év után és nagy fáradsággal pótolható: hasonlóképp ha a jámbor kimúlt, néha csak évek hosszú sora után támad hozzá hasonló.

Téged, megdicsőült lélek, ismert és felismert a te hitközséged. Tudták, hogy kit és mit bírnak benned és mégis azt hiszem, hogy most és még sokáig egyre jobban tudják és érzik, kit és mit veszítettek benned; hogy kidőlt hatalmas pálmájuk, kiszáradt zöldelő cédrusuk és nem egyhamar támad egy második Eisler Mátyásuk.

A Talmud mesterei arra tanítanak:

NINCS TÖBBÉ INGYEN NAPTÁR. A könyv és papirkereskedők egyesülete a szomorú gazdasági viszonyok miatt beszüntette az ingyenes naptáradást. Ingyen naptárt tehát — sajnos — a kolozsvári cégek sem adhatnak senkinek, — ami különben a mai viszonyok mellett érthető és indokolt.

„Ami a halott után megmaradt, abból emléket, „nefes“, lelket, élő emléket kell emelni sírja fölé.

Te utánnad, drága lélek, szent tanításod, szent példád maradt szent emlékül. Ebből kell szent emléket építenünk, mely egyedül méltó tehozad. Szerető és szeretett hitközséged azon az uton fog haladni, melyet te jelöltél ki, te alapoztál, te egyengetted részére. A te hálás, hü gyer-

mekeid azzal emelik a legszebb emléket neked, ha méltók maradnak hozzád, sohasem feledve, hogy mivel tartoznak neked, nevednek, emlékednek.

„Tanu legyen e sírdomb és bizonyosság e sírjel, „hogy még itt is, még most is áldás száll téled és általad hivedre és szeretteidre, akkor ez a sírkő állni fog szilárdan, mint a szeretet, a hála és a kegyelet jele időtlen időkig“.

Okirathamisító társaságot lepleztek le Jasiban, amely a börtönből kiszabadult rovoztmultuaknak hamis bizonyítványokat szállított

Országos nyomozás indul meg az okirathamisító banda testvér-szervezeteinek felkutatására

Bucuresti-Bukarest, december 3. Az Uj Kelet tudósítójától. A jasi redőrfelügyelőség érdekes jelentést küldött Bukarestbe, melyben az egész országra kiterjedő nyomozás megindítását kérte egy Jasiban leplezett okirathamisító banda bűnügyével kapcsolatban. A jasi rendőrségen ugyanis már évek óta előfordulnak olyan esetek, hogy büntetett előéletű egyének hamis néven szerepelnek a bejelentő hivatalban és szabályszerű aktaikat tudnak felmutatni. A rendőrhatalóságok ekkor figyelnél kezdtek a börtönből távozó rovoztmultuak és megállapították, hogy azok szabadlábrahelyezésük

után azonnal beszerzik a hamis névre szóló aktaikat.

A nyomozás számai végül egy Jasiban székelő okirathamisító társaság felé vezettek. Megállapítást nyert, hogy a banda vezére, egy Warsawszki nevű kisenevi bűnöző, aki hosszú ideje Jasiban él és mesterségyszerűen foglalkozik azzal, hogy börtönből kiszabadult embereknek új nevek alatt bizonyítványokat adjon. A leplezett bűnszövetkezet tagjait letartóztatták és széleskörű nyomozást indítottak meg annak megállapítására, hogy országsszerte nem voltak-e bűntársai Warsawszkinak és társaságának.

A polgári pártok békés törekvései kerekedtek felül Tokióban

Ma-Csang-Szan kínai tábornok igyekszik elejét venni az újabb harcoknak.

London, december 3. Tokióban a polgári pártok békés törekvései felülkerekedtek s most már bizonyosra veszik Japánban is, hogy a mandzsuriiai konfliktus kiküszöbölését keresztil lehet vinni.

Ma-Csang-Szan tábornok, aki kezdetül fogva ellene volt a japán-kínai fegyveres összeütközésnek, most is igyekszik elejét venni az újabb harcoknak. A kínai tábornok értesítette a japán parancsnokot, hogy mintegy háromezer főnyi kínai haderő Tsitsikar felé menetel az otthagytott japán őrszázad megtámadására. A hirre japán részről intézkedtek csapaterosítések északra irányításra iránt.

London, december 3. A Reuter távirati iroda jelentése szerint a japánok nem elégednek meg a kínai csapatoknak a Nagy Fal mögé történő vissza-

vonásával, hanem követelik Csang Hszüe Liang mandzsui kormányának közgazdasági szerveinek távozását is.

Sanghai távirat közli, hogy a nankingi kormány hajlandó lenne kölcsön ellenében biztosítékul lekötni a kínai sőjövédéket s tárgyalásokat is kezdett kölcsön iránt a nemzetközi pénzpiaccon. A kölcsönösszeg 10 millió lenne s hir szerint Anglia adná, esetleg kieszközölne.

A Havas távirati iroda úgy értesült, hogy a népszövetségi tanács Anglia, Franciaország, Egyesült Államok és Olaszország egy-egy delegátusából állítja össze a Mandzsuriába küldendő vizsgálóbizottságot. Németország nem kívánja magát a bizottságban képviseltetni. A delegáció ötödik helyére Hollandiának, Belgiumnak vagy Portugáliának vannak sánszai.

December 19-én lesz a Zsidó Menza életmentő bálja

Cluj-Kolozsvár, december 3. Minden társadalom becsületének és tisztességének mérőfoka, hogy mennyiben gondoskodik a jövő generációról. A társadalom nem hivatkozhatik rossz gazdasági viszonyokra és dekonjunkturára, amikor arról van szó, hogy a fiatal nemzedéket, a holnap „társadalmi támaszait“ töretlenül átmentse a jobb jövőre számára. Minden falat kenyérünket kell, hogy megosszuk ezekkel a fiatalokkal, akiknek ereje, frissesége, gazdag ambíciója van hivatva arra, hogy egy igazságosabb, méltányosabb, derűsebb világ napja öntsé reánk sugarait.

Szűgyenkezev irjuk le: egyik kolozsvári zsidó testületnek legutóbbi ülésén bejelentették, hogy tizenegy zsidó diák fűtetlen szobában didereg és éheznek, mert nincs meg az a pár leje, ami a menzára való fölvetéléshez szükséges. A menza maga pedig a legválságosabb helyzetben van. Hónapok óta alig folyik be pénz és a tanév eddigi két hónapja alatt a menza minden hitelforrása kiapadt. Napok kérdése és a menza konyhája nem fog tudni ebédet főzni a több mint száz Kolozsváron tanuló szűgyénysorsú zsidó diáknak.

Nem adhat élelmet ennek az ifjuságnak ilyen időben, amikor a húst, a főzeléket

példátlan olcsó árban lehet beszerezni. Minden gazdasági bajaink mellett nem szabad megtörténnie annak, hogy az egyetemről a menzába siető fiatalokat üres asztal várja.

A zsidó társadalom jobbja kétségbeesetten nézik ezeket az állapotokat és az utolsó órában új mentőakciót indítanak. Rövid néhány nap alatt — az inség sürget! — bál akció bonyolítanak le. Talvay a Diákszegélyző tiszteletjegy-akció bonyított le, anélkül, hogy a bált meg tartotta volna. Most a Diákszegélyző kolozsvári helyicsoportja kötelezve írta magát arra, hogy szórakozási alkalmat is nyújtson az adományokért. December 19-én az új iparkamara báltermében változatos műsorral és vidám meglepetésekkel egybekötött bált rendez, amelyre mindenkinek el kell jönnie, akiben melegen lobog a diákság iránt érzett szeretet tüze, aki tudja, mit jelent a társadalom irányítására, egészségére, fejlődésére a fiatalság. Sokan tudják ezt, tehát sokan lesznek, akik adakoznak és szórakoznak a Menza-bálon.

A Templomszentelés ünnepén emlékezzünk meg szeretettel és áldozatkészséggel a betegek hajlékáról.

Zsidó világ

*

Tel-Avivból jelentik: A városi közigazgatás technikai ügyosztályának a napokban közzétett jelentése szerint 1931-ben, illetve az esztendő első tíz hónapjában 47.000 négyzetméter földterületre adtak ki építkezési engedélyeket. Jellemző, hogy az elmúlt esztendőben mindössze 44.000 négyzetméterre bocsátották ki építkezési engedélyt. Ezek az adatok világosan mutatják a városi építkezések nagyarányú fellendülését, amely 1926-ban, az akkori krízis leküzdése után, indult meg újra és ebben az esztendőben, az általános gazdasági viszonyok kritikus volta ellenére is, erőteljesen felfokozódott. A fejlődés arányait az alábbi számok illusztrálják: 1927-ben: 12.720, 1928-ban: 23.612, 1929-ben: 28.710, 1930-ban: 43.629 négyzetméternyi területet építettek fel Tel-Avivban. Jellemző, hogy ez év szeptemberében 50 százalékkal nagyobb arányú volt az építkezés, mint az elmúlt esztendő szeptember havában. Az október és november hónapokban benyújtott építkezési kérvényekből már meg lehet állapítani, hogy az esztendő végéig az 1931. évi építkezések terjedelme 53.000 négyzetmétert is meg fog haladni. Ezt a számot 1925 óta nem érték el a tel-avivi építkezések méretei. Az utóbbi három hónapban kibocsátott építkezési engedélyek 500 szoba és 30 üzlethelyiséget foglalnak magukban. A legtöbb magánépület lesz, de számos középület is készül, mint: a Talpioh gimnázium, a Makkabi-klub, különböző műhelyek stb. Az építkezések nem egy város részben folynak, hanem a város minden részében, ahol szabad területek vannak. Tavasszal előreláthatólag még nagyobb arányú építkezések indulnak meg Tel-Avivban.

Függetlenített kolóniák Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: A Jewish Agency mezőgazdasági kolonizációs ügyosztálya többek részéről feltett kérdésekre válaszolva közli, hogy a Keren Hajjeszód által a Keren Kajemet földjén felépített kolóniák közül a következők nem részesülnek többé semmilyen támogatásban és független telepek lettek: Galileában: Dagania Alef, Dagania Béth, Kinereth, az Émekben: Geva, Nahalal, Kfar Jecheszkel, Ginegar, Judeában: Kfar Malal, Nachlath, Jehuda, Ben Shemen, Atharoth, Kirjath Anavim, Saron völgyében: Gan Sömucl.

A palesztinai kormány és a jeruzsálemi muzulmán konferencia. Jeruzsálemből jelentik: Megirta az Uj Kelet, hogy muzulmán konferencia lesz Jeruzsálemben. A Zsidó Távirati Iroda értesülései szerint a palesztinai kormány biztosítékot kért a főmuftitól, hogy a muzulmán konferencián nem fognak oivan kérdéseket felvetni, amelyek a kormányt és az Angliával való szerződési viszonyt érintik. A főmufti a kormány felhívására a konferenciának következő programját közölte: 1. Muzulmán egyetem felállítás Jeruzsálemben. 2. A palesztinai muzulmán szenthelyek biztonsága. 3. Az izlam tanításainak propagálása. 4. A hedzszái vasútvonal kérdése. 5. Az atheizmus leküzdése az Izlam berkeiben.

A török kormány a muzulmán kongresszus ellen. Konstantinápolyból jelentik: Mehmed Assim, a nagy befolyással rendelkező török képviselő cikket írt a Vakit című török lapba, amelyben többek között a következőket írja: „Miután a muzulmán kongresszust nem az Izlam centrumában, hanem az angol befolyás alatt álló Jeruzsálemben hívták össze, nyilvánvaló minden józanul gondolkodó muzulmán előtt, hogy ez a kongresszus nem vallási, hanem politikai célokat szolgál, mint például: az Izlam centrumának Mekából Jeruzsálembé való áthelyezése és a kalifátus restaurálása. A török nép, amely ledöntötte a kalifátust, a modern Törökország elleni akciónak tekintti a kongresszust, amely többek között a kalifátus restaurálását célozza“. Mehmed Assim éleshangú cikkét a kormány véleményével azonosítják.

A palesztinai kormány és a sajtó. Jeruzsálemből jelentik: Sir Arthur Wacchone generális, Palesztina új főkormányzója magához hívatta a palesztinai zsidó és arab sajtó vezetőit, akikkel közölt, hogy a kormány sajtóirodát állít fel, amelynek az a célja, hogy szorosabb és barátságosabb kapcsolatot teremtsen a kormány és a sajtó között, hogy mindeketten harmónikusan dolgozhassanak az ország javára. A sajtóiroda élére H. Prownet nevezték ki.

HI

Az UJ KELET az bányási zsi Pöszkeresztő: Palesis szerkes Bukaresti Mészegi Ernő, Str Chtóbnak utányon megjelöléséve

Eisler Máty fordulója. A kolozs község és Chewra a t. hittestvérekkel Mátyás főrabbi ha dulója december h lomból a péntek es tetentisztelet kere rabbi urét requie tentisztelet a Ferd templomban d. u. Ynem ahogy a me zölve volt fél 5 óra tom fűtve van.

Megszakadtak clearing-tárgyalásó esehszlovák-osztrák tegnap késő este szlovák delegáció. értő tagja van, val Prágába, ahol jele latokat dolgoz ki. szinüleg december számolnak azzal, h fognak igénybe ve

Gyenge csontu váltás.

A játékbank s entik: A Riviera e bankja, a mentone dőden nem nyitja k tulságosan magasa az angol és amerik December 5. Cha háai Szombat.

Amerikai kist jelentik: Amerikai hradásával szembe fel fogják kérni l nába való utazás rendezésére hivatot rének állapítják, a ról megállapítják, nem kerülhet sor zására. Hétfőn a nagyfontosságú tél zőknek már ezért s ríkat elhagynia. — pénzügyi életére ke Nemzeti Hitelintéze kiáramlás most má pénzintézeteti fizeté csak szórványosan Egyesült Államokb. nélküliségnyhítési szabású közmunkál legalább százezer n nak juttatni.

A Tórnál adako Zsidó Kórház javá ény betegekre.

Madame Sylv Berlinből jelentik: vllázhírű operaéne dollárkirálynő, Mac zása nem ilven min ríának époly ősi, foglalkozása van: minőségében előa nagy városaiban. M arisztokrata család magyar grófkisass báróné, bárónéssól el, Baronin Bianca zerepel civiléletébe zen a pódiumon. C en beszél, ő csak M ember, akít szigor Beck bárónétól. — mek voltam még, a meg az urynevezett mondja kérésünkre pontosan megálmod lát s másnap kider ágazat álmodtam. M éve szóló sokszoro olja, hogy az oro jut, a világpolitika pontjába Törökorsz rül, India szabads vére meghal. Am belül nyilvánosságr amelven most dolg jelentőségű a rádió mozit. Németország szászomlás pillan szervezet veszi át egyik vezére kardo kesében. Vajjon!

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Mátyási Ernő, Str. Sft. Constantin 31 bis
 (Cikkek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg)

— **Eisler Mátyás halálának első évfordulója.** A kolozsvári (kongr.) izr. hitközség és Chewra Kadisa elnöksége közli a t. hittestvérekkel, hogy néhai dr. Eisler Mátyás főrabbi halálózásának első évfordulója december hó 4-én lesz, mely alkalomból a péntek esti és Chanuka elsőnapjának tisztelői keretében az elhunyt főrabbi urért requiem fog tartatni. Az istentisztelet a Ferdinand király uti nagtemplomban d. u. egy negyed 5 órakor (nem ahogy a meghívóban tévesen közzé volt fél 5 órakor) kezdődik. A templom fűtve van.

— **Megszakadtak a csehszlovák-osztrák clearing-tárgyalások.** Bécsből jelentik: A csehszlovák-osztrák clearing-tárgyalások megnap késő este megszakadtak. A csehszlovák delegáció, amelynek számos szakértő tagja van, valószínűen ma tér vissza Prágába, ahol jelentést tesz és új javaslatokat dolgoz ki. A tárgyalásokat valószínűleg december közepén folytatják és számolnak azzal, hogy még hosszabb időt fognak igénybe venni.

— **Gyenge csontuaknak:** Jemalt a megváltás.

— **A játékbank sem üzlet.** Párizsból jelentik: A Riviera egyik legnagyobb játékbankja, a mentoni Casino Municipal, az idén nem nyitja ki kapuit. Indokolás: túlságosan magasak az adók és tulkevés az angol és amerikai vendég.

December 5. Chanuka első napja. Kórházi Szombat.

— **Amerikai kistükör.** Washingtonból jelentik: Amerikai és európai lapok azon híradásával szemben, hogy a hatalmak fél fogják kérni Hoover elnököt Európába való utazásra és a jóvátétel új rendezésére hivatott konferencia elnökségének átvételére, amerikai hivatalos részről megállapítják, hogy a tétel folyamán nem kerülhet sor az elnök európai utazására. Hétfőn a kongresszus megkezdí nagyfontosságú téli ülészakát s az elnöknek már ezért sem áll módjában Amerikát elhagynia. — **Az Egyesült Államok pénzügyi életére kedvező hatással van a Nemzeti Hitelintézet működése.** Az arany kiáramlás most már teljesen megszűnt s pénzügyi életünk fizetési képessége is már csak szorványosan fordulnak elő. — **Az Egyesült Államokban a jövő évi munkanélküliségnyitási program olyan nagyszabású közmunkákat irányoz elő,** hogy legalább százezer munkást kenyérhez tudnak juttatni.

A Töránál adakozunk a kolozsvári Zsidó Kórház javára. Gondoljunk a szegény betegekre.

— **Madame Sylvia különös jóslatai.** Berlinből jelentik: Madame Sylvia nem világhírű operaénekesnő, nem amerikai dollárkirálynő, Madame Sylvia foglalkozása nem ilyen mindennapi. Madame Sylvianak éppoly ősi, mint amilyen divatos foglalkozása van: chiromanta s ebben a minőségében előadásokat tart a világ nagy városaiiban. Madame Sylvia előkelő arisztokrata családból származik, osztrák-magyar grófnasszonyból lett német báróné, bárónéból chiromanta. Berlinben él. Baronin Bianca Beck-Rzikowsky néven szerepel civileletében, Madame Sylvia néven a pódiumon. Családjáról nem szívesen beszél, ő csak Madame Sylvia, a szakember, akit szigorúan elválaszt Bianca Beck bárónétól. — **Egészen kicsi gyermek voltam még,** amikor észrevettem ezt az urnevezett „látó”-kénessémet — mondja kérésünkre —, hatéves koromban pontosan megálmodtam nagyanyám halálát s másnap kiderült, hogy szóról-szóra igazat álmodtam. Megmutatja az 1931-32. évre szóló sokszorosított jóslatát. Azt írná, hogy az orosz szovjet zsakuccába jut, a világpolitika érdeklődésének központjába Törökország és Görögország kerül, India szabadsághozgalmának egyik vezére meghal, Amerikában másfél éven belül nyilvánosságra kerül egy találmány, amelyen most dolgoznak és amely egy-egy jelentőségű a rádióval s végleg megöli a hízót. Németországban pedig a végleges besorozás pillanatában egy hatalmas szervezet veszi át az uralmat, amelynek egyik vezére kardot, másik tollat tart a kezében. Vajjon?

— **Népszavazás lesz a finnországi szesztilalom felfüggesztése ügyében.** Helsinkiből jelentik: A finn köztársasági elnök december 29 és 30-ra népszavazást rendel el a szesztilalom további fenntartása, illetve enyhítése ügyében, ha a törvényhozás elvben hozzájárul a 12 százalékosnál nem erősebb szeszirtalmu italok, bor, sör szabadforgalmához.

— **Fizeteshalasztást kér Svájc egyik legnagyobb iparvállalata.** Zürichből jelentik: Az Escherwyss et Comp. gépgyár. Svájc egyik legnagyobb iparvállalata december elsejei kötelezettségeinek nem tudott eleget tenni s a csődbírószágtól fizetési halasztás életbeléptetését kérte. Hivatalos helyről tárgyalást indítottak az üzemet finanszírozó pénzintézetekkel a gyári termelés folytatásának biztosítására. A lapok szerint a vállalat teljes át-szervezése után újra rentabilis lehet.

Mindenki adakozzon a zsidóság kórházának.

— **Musanoff bolgár miniszterelnök Angorába érkezett.** Londonból jelentik: Musanoff bolgár miniszterelnök és kísérete Angorába érkezett, ahol a miniszterelnököt Izmed pasa török kormányelnök és Tevfik Rüksüv bev törökkülgyminiszter fogadták és üdvözölték a pályaudvaron.

— **Januárban proklamálják az indiai északnyugati határvidék külön tartomány nyá szerveződését.** Londonból jelentik: Az indiai északnyugati határvidék külön tartomány nyá szerveződését januárban fogják proklamálni. A tartomány közvetlenül lord Willington indiai alkirály főhatósága alá kerül.

— **Kanadában leszállítják a közterheket.** Londonból jelentik: A Kanadai Quebec államban a jövő év elejétől számítva le fogják szállítani a közterheket. A mai világválságban csak a kanadai Quebecben visznek keresztül adómeréklést, másutt mindenütt adóemelések vannak.

— **A VII-ik parancsolat című szenzációs film kerül bemutatásra az Építőmunkás-mozgóban vasárnap fél 3, fél 7 és fél 9 órakor.** Hétfőn 5 és 7 órakor, szerdán 5 és 7 órai kezdettel utoljára. Főszerepekben a híres Janet Gaynor és Farrah Charles. Műsor előtt a legújabb Fox-híradó.

Kötelességeid vannak beteg hittestvéreiddel szemben, ne feleddél meg rólok Fülléreddel talán egy családat adsz vissza családjának, egy gyermeket szüleinek.

— **Két hajléktalan büneslekményt színelvett, hogy a rendőrségre kerüljön.** Budapestről jelentik: Tegnap este két őrizetbevétel történt a rendőrségen. Az egyik őrizetes egy fiatalkoru borbélysegéd. Egy házmeesterhez tört be és 35 pengőt vitt el tőle. A rendőrségen azt vallotta, hogy a 35 pengő megvan, nem nyult a pénzhez és nyomban vissza is adta. Valomása szerint azért tört be, hogy végre a rendőrségre kerüljön, mert nincs lakása. A 35 pengőt lefoglalták, a borbélysegéd pedig őrizetben maradt. A másik őrizetes ellen az volt a vád, hogy egy lakás előtt a zár körül motoszkált. Amikor átkutatták zsebeit, semmiféle betörőszerszám, de még egy ártatlan kulcs sem volt nála. Azzal védekezett, hogy ilyen módon akart a rendőrségen fedél alá kerülni.

— **Hymans belga külgyminiszter Londonban.** Londonból jelentik: A Press Association brüsszeli távirata szerint Hymans belga külgyminiszter vasárnap az angol fővárosba érkezik a két ország közötti viszonyban felmerülő gazdasági vonatkozású kérdések tanulmányozására.

— **Hitler Rómába megy.** Rómából jelentik: Több lap közli azt az értesülést, hogy Hitler közelebről az olasz fővárosba érkezik.

A Kórházi Szombat sikere mindnyá-junk javát szolgálja.

— **A francia jegybank részvényeinek árfolyama is esett.** Párizsból jelentik: A francia jegybank részvényeinek árfolyama esett az értéktözsde. A mostani árfolyam 320 frankos árvészteség után 10 ezer 500 frank. Egyes lapok szerint az árvészteség a francia jegybank fontkészlete értékesítésével áll összefüggésben. Állítólag 10 milliárd frank értékű angol fizetőeszköze van a Banque de Francenak.

— **A református kórházorszájték első húzása.** Az erdélyi református egyházkerület igazgatótanácsa által rendezett sorsjátékunk 1931. évi november 30-án a kolozsvári prefektura dísztermében tartott első húzása a következő nyeresémények lettek kisorsolva: 5000 lejes nyeresémények: 3534, 5729, 9186, 25552, 27197, 50576, 50833, 62417, 66474, 68761, 74250, 74878, 85410, 91788, 93466, 10 000 lejes nyeresémények: 11777, 18682, 28654, 30189, 41362, 62639, 72135, 82711, 100230, 106304, 20.000 lejt nyertek: 10758, 58866, 71243, 89432, 148868, 50.000 lejt nyert: 92278, 100.000 lejt nyert: 71638, 200.000 lejt nyert: 3158.

— **A Magyar Ujságírók Egyesülete tiltakozást jelentett be a kormány újabb szájkosara ellen.** Budapestről jelentik: A Magyar Ujságírók Egyesülete választmány Markus Miksa udvari tanácsos elnöke alatt tartott ülésén a következő határozati javaslatot fogadta el: „A Magyar Ujságírók Egyesülete arról értesült, hogy a kormány félhivatalosan figyelmeztette a budapesti napilapok politikai tudósításait megbízott munkatársait, hogy amennyiben bizonyos témakört érintenek, ujságjaikat annak a veszélynek teszik ki, hogy azoknak uccai terjesztését beszüntetik, sőt továbbmenőleg az illető lapot be is tiltják. Az egyesület elnöki tanácsa és választmányja ezzel szemben kötelességének tartja a kormányt figyelmeztetni, hogy a sajtó szabadságának más törvényes korlátozása nincs, mint az érvényben levő 1914: XVI. tc. Ennek a sajtótörvénynek 10-ik és 11-ik paragrafusaiiban egyenként fel vannak sorolva azok az esetek, amelyekben a belügyminiszternek jogában áll az uccai terjesztését engedélyt megvonni. Lapok betiltásáról az 1914: XIV. tc. egyáltalán nem intézkedik, ilyenről nem tud. Amennyiben tehát valamely közigazgatási hatóság a 10-ik és 11-ik paragrafusai esetin tulmenőleg az uccai terjesztés megszüntetését, vagy pedig az egész sajtótörvény intézkedései ellenére a betiltást alkalmazná, ami ellen a legélesebben kellene tiltakoznunk, a sajtóval szemben a törvényesség területét elhagyná, holott nem tételezhetjük fel, hogy a kormánynak komoly szándéka lenne erre az utra tévedni”.

NAPROL-NAPRA

Wilhelm, Rhode, Alfred Piccaver és Németh Mária megszakították a tárgyalásokat a bécsi Operaházal, mert nem voltak hajlandók gázsiredukcióba belemenni.

Manau asszony volt bankár és a Gazete de France című lap volt tulajdonosa a gazdasági világválságra való hivatkozással beadványt intézett a párizsi kereskedelmi bírósághoz s ebben kérte az évekkel ezelőtt vállalt 100 százalékos kielégítési ajánlat hatályon kívül helyezését, mert a leromlott helyzetben ilyen arányokban nem tud már eleget tenni kötelezettségeinek. Valószínűnek tartják, hogy elrendelik Hanau asszony és bukott vállalatai ellen a csődöt, mert nem hihető, hogy a hitelezők elfogadják az újabb ajánlatot.

Csaknem az egész Balkán erős fagy hullám borította el. Dél-Szerbiában napokon át tartó havazások következtében helyenként két méter magas a hóréteg. Hóviharok akadályozzák a vasúti forgalmat. Az országutakon is megszűnt minden közlekedés. Néhány élelmiszerekkel kevésbé jól ellátott község lakossága sorsáért aggódnak. Hótorlaszokat, hóvatarokat jelentenek több görögországi, albániai és bulgáriai vasútvonalról is.

Hollywoodi jelentés szerint a filmgyárak most hajtják végre a sztárgázsik ötvenszázalékos redukciójára vonatkozó megállapodást. Az eddigi összes megtakarítás e címen meghaladja az évi 12 millió dollárt.

Lil Dagower német származású film színésznő. Hollywoodban 400 ezer dollárra biztosította háta épségét.

— **Felére csökkent Ausztria exportja.** Bécsből jelentik: Ausztria októberi exportja az elmúlt év októberi 185 millió shillinggel szemben 89 millió shillingre csökkent.

A kolozsvári Aviva vasárnap, folyó hó 5-én délután 4 órai kezdettel műsoros teadélutánt rendez. A műsor kedvesnek és változatosnak ígérkezik és a teadélután iránt általános érdeklődés nyilvánul meg.

Comitetul executiv de ajutorare a somerilor Cluj
 ad. No. 23022—1931.

PUBLICATIUNE
 Comitetul executiv pentru ajutorare somerilor publică din nou concurs pt. aprovizionarea somerilor cu următoarele alimente si combustibil:

zahăr	cca 9000 kg
fasole	cca 15000 kg
făină neagră pt. pâine	cca 135000 kg
cartofi	cca 165000 kg
slănină pt. topit	cca 9000 kg
carne de vite	27000 kg
lemn de foc I cal.	982000 kg

Mai departe publică concurs pentru alimentarea unui anumit număr de someri, cărora li se va servi zilnic o masă.

Alimentele si lemnele vor fi distribuite de către comerciantii (industriasi) in magaze lor proprie contra bonuri eliberate de către Biroul de ajutorare a somerilor in ficcare lună odată sau de 2 ori după trebuință direct somerilor.

In caz, când preturile zahărului va scădea ofertantii sunt obligati să reducă si dănsii pretul, in măsura procentuală a preturilor curente.

Plata către ofertantii se va face către Comitetul executiv a somerilor lunar decursive.

Ofertele se vor inainta sau prezenta Comitetului executiv de ajutorare a somerilor la Primăria Municipiului Cluj, (camera No. 10.) i plie inchisă si sigilat cel mai târziu până la 5 Decembrie (Sâmbătă) ora 12 si vor fi făcute per kg.
 Cluj, la 3 Decembrie, 1931.

Olcsó könyvvásár!

Aldanov: A gondolkodó ördög. 1-3 kötet	450 L
Baeso: Novellák	30 L
Coster: Nászutazás	40 L
Barbusse: Jézus	65 L
Barbusse: Világosság	30 L
Csehov: A vizsgálóbíró	50 L
Damela: Az álherceg	50 L
Dollar: Meas Mend	40 L
Dreiser: Amerikai tragédia 3 kötet	500 L
Ego: Mari	5 L
Feldmann: Az anya teste	40 L
France: Fehér kövön	120 L
Glaeser: 909-esek	95 L
Galuswohy: Testvériség	48 L
Gergely: Achrom Ficko	150 L
Gorgij: Gyonás	60 L
Gorgij: Beszög	120 L
Gorgij: Emberek között	110 L
Hamsun: Ősi csillagok	15 L
Hamsun: Éhség	50 L
Hamsun: Uj föld, két kötet	80 L
Hasek: Svejk I. II.	190 L
Hugó: Tenger munkásai I. II. kötet	100 L
Hugó: Nevető ember I. II.	150 L
Irwing Rip van Winkle	5 L
London: Adám előtt	45 L
London: Vaspata	135 L
Nagy Lajos: A jó fiu	5 L
Nagy Lajos: Bárhás	60 L
Renn: Háború	160 L
Révész B.: A nagy börtön	5 L
Révész B.: Uj novellák	35 L
Rubin: Az ember, aki tőke és kamat	30 L
Sinclair: Kutató Sámuel	66 L
Sinclair: Acs fiának hívna	132 L
Sinclair: Özönvíz után	50 L
Sinclair: 100%	90 L
Swinnerton: Estétől — reggelig	50 L
Szakasits: Családi tűzhely	5 L
Szilágyi Sándor: Uj pásztor	95 L
Tolsztoj: Mérceláb	40 L
Turgenyev: Kivégzés	40 L
Thiller: Beniamin bécsi	30 L
Victor W.: Egy a sok közül	40 L
Vámbery: Sajtóbilincsek	5 L
Várnai: Háboru	5 L
Várnai: Sorsunk, életünk	5 L
Voltaire: Zadig	40 L
Zola: Alom	35 L
Zola: Pénz	40 L
Zola: A malom ostora	5 L
Zola: Lourdes	100 L
Zola: Róma	100 L
Zola: Páris	100 L
Zola: Jó polgári kezet	35 L
Zola: Claude vallomása	35 L

Megszerezhetők az Uj Kelet könyvtárában

Színház—Mozi

A mételey. (Jon Marin Sadoveanu drámája a kolozsvári Magyar Színházban). Témakörében kissé elavult, az ugynevezett népies drámák színvonalán mozgó alkotás a Jon Sadoveanu színműve, melyet tegnap este nagy sikerrel mutatott be a kolozsvári Magyar Színház drámai együttese. Megesinálásának módjában azonban annál több mélységet, a lélek-elmzésnek annál finomabb tehetségét tükrözteti a kitűnő román szerző. Nagyon primitív érzésvilágok csapnak össze e dráma keretében. A brutális féltékenység az a mételey, mely feldulja az anya életét, aki később fia házasságának feloldásában vesz elgőcsöt saját házasságát csalódásaiért. Közben pereg a sorsdráma kereké: a fiu elűzött asszonya — az anya halála és számos csapás után — ismét visszatér férjéhez. Az erős effektusokban bővelkedő dráma a lélekrajz finom precizitásával halad a végkifejlesztés felé, mialatt a közönség figyelmét százszázalékosan köti le a dialógusok erőteljes, művészi felépített kifejezésbeli gazdagsága. Az előadás teljes sikere azonban nemcsak a szerző elhivatottságának és kivételes tehetségének köszönhető, hanem a Magyar Színház kitűnő „művészeinek is. Kaszab Anna, Forgács Sándor, Tóth Elek tegnap is bizonyosságát adták fejlett és megkapó jellemfestő tehetségüknek. Poór Lili csak nem kísérteties mélységeit hozta felszínre az anya és az asszony szenvedélyeinek. Fekete Mihály forró temperamentuma, erőteljes duzzadó egyénisége tegnap este is diadalmasan érvényesült. A Magyar Színház ezúttal szépszáma közönsége melegen ünnepelte a kiváló szerzőt.

Montecarlo bombázása. (Filmbemutató a Corsi-mozgóban). Montecarlón, a parkon, a kaszinón, a tengeren és a sziklakon keresztül játszódik le ez az édesbájós napsütéses operett mese, melynek keretében a humor királykisasszony inkognitó-ban meghódítja a saját hajóparancsnokát. Időközben szétrobbantják a montecarlói bankot, sőt az energikus hajóskapitány már a kaszinót is porrá akarja lövetni, mikor a hercegnő leveti inkognitóját, felveszi a tengerésziszti sapkát és... ellenkező parancsot ad. Ekkor a hajóskapitány erőszakot követ el saját magán és a happyend-en átszökik egy Honoluluba készülő hajóra és ezzel már... már megkönnyeztetni a nézőtér hölgyközönségét. De... mert ha egy nő nagyon akar valamit, a hercegnő is megváltoztatja hajója irányát, Honoluluba megy a szerelmes kapitány után és ezzel mindent rendbe hoz. A férfi főszerepet Hans Albers játssa egyesítve magában egy cow boy, egy boxbajnok és egy tengerész férfiaságát és fölényét. Anna Sten az új star, a legpikánsabb és legbájosabb arcú filmszínésznő, nagyszerűen alakítja a hercegnő szerepét. Ezt a legkifinomultabb európai rendezéssel és leglágább amerikai néger zenével aláfestett Ufa-filmet mindenki meg fogja nézni és éppúgy, mint a többi városokban, Kolozsváron is megérdemelt sikere lesz.

Magyar Színház heti műsora

Péntek: Thüringia rózsája. Sorozatszám: 77.)
Szombat d. u. 3 órákor: Mikulás bácsi kalandjai. (Sorozatszám: 78.)
Szombat este 8¹/₂ órákor: Pusztai szél. (Premierbérlet 14. Sorozatszám: 79.)
Vasárnap d. u. 5 órákor: Pusztai szél. (Sorozatszám: 80.)
Vasárnap este 8¹/₂ órákor: Feketeszaru ceeresznye. (Sorozatszám: 81.)
Hétfőn este 8¹/₂ órákor: Pusztai szél. Napi bérlet „A“ 14. Sorozatszám: 82.)
Kedden este 8¹/₂ órákor: Pusztai szél. Napi bérlet „B“ 14. Sorozatszám: 76.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Péntek: Esthera (Két világ) megható dráma a lengyel zsidók életéből. A film a háború ideje alatt játszódik, rendezte a világhírű A. E. Dupont.
Szombat: Esthera (Két világ).
Vasárnap: Esthera (Két világ).

ASTRA MOZGÓ MŰSORA

Péntek: Az izgalmas filmek egyike: A négy szökevény, Warner Baxster, Myrna Loy. Biztos siker! Helyárak: 15, 25 és 35 lej. Vasárnap d. e. 11-kor nagy matiné 10 lejes helyárral.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Péntek: Trader Horn általános köz-kívánatra csak néhány napig látható még a legszebb dzsungel film.
Szombat: Trader Horn.
Vasárnap: Trader Horn.

CORSI-MOZGÓ MŰSORA

Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor: Monte Carlo bombázása. A szezon egyik legkimagaslóbb filmalkotása. Páratlan felvételek a világ legszebb városából Monte-Carlóról. Pompás rendezés. Főszereplők: Ana Sten, Hans Albers.

Műsor előtt Miki Maus.

Vasárnap d. e. 11 órákor: A cigánybaró. Olcsó helyárral.
Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor: Monte-Carlo bombázása.
 Minden előadáson leszállított helyárak!

Színház-Mozgó Műsora

Péntek d. u. 3, háromnegyed 5 és fél 7 órákor: A királynő férje. (Maurice Cheavlier és Jeanett Macdonald utóélettel hangosfilmje, a legszebb film, amelyet Ernst Lubitsch mesteri keze létrehozott.) Helyárak 10 és 20 lej.

KÖZGAZDASÁG

Ellenjavaslatok tömege készül a mezőgazdasági konvertálás törvénytervezete ellen

Bucuresti-Bukarest, december 3. Az Uj Kelet tudósítójától. A liberális párt kiküldött bizottsága elkészítette a konvertálási törvényjavaslat ellenjavaslatát, hogy azt a párt plénuma elé terjesszék, hogy aztán a parlamentbe benyujtsák.
 A Magyar Párt parlamenti csoportja is foglalkozott a törvényjavaslattal és elhatározta, hogy megszavazza

a konverziós javaslatot, azonban bizonyos módosítások kikötésével.
 A Vlad Tepes liga szintén ellenjavaslatot készített a konverzióra. E javaslat szerint csak a törpe birtokosok adósságait konvertálná az állam a többi mezőgazdasági adósságra 6 hónapos moratóriumot kívánnak életbeléptetni.

Hozzávetőleges számítás szerint a romániai mezőgazdasági adósságok végösszege meghaladja a 40 milliárd lejt

Hektáronként 3500—4000 lej esik a földre

Bucuresti-Bukarest, december 3. (Az Uj Kelet tudósítójától). A mezőgazdasági adósságok konvertálásával kapcsolatos munkálatok most már szükségessé teszik annak megállapítását, hogy mennyi is azoknak a mezőgazdasági adósságoknak a végösszege, amelyeket a kormány az ismert törvényjavaslatban konvertálni akar.
 A Cuvantul mai száma most hozzávetőleges közlést hoz nyilvánosságra a mező-

gazdasági adósságokról. A Cuvantul közlésében a földművelésügyi minisztériumra hivatkozik, mely a rendelkezésére álló adatok alapján most dolgozik a mezőgazdasági adósságok összeírásán.
 A kimutatás szerint a Banca Româneas cánál kb. egymilliárd 250 millió a mezőgazdasági váltótárca.
 A Creditul Funciarnál 2 milliárd 500 millió lej.

Ujabb áresések a könyvpiacra!

Ismeretterjesztő művek

Adler: Marx a gondolkodó	25 L	Marx: Osztályharok Franciaországban	48 L
Adler: Alkoholizmus és a szakszervezetek	4 L	Marx: Bér, ár, profit	20 L
Bauer: A szocializmus utja	6 L	Marx: III. Napoleon államcsínyje	20 L
Bebel: A nő és a szocializmus	180 L	Marx: Polgárháboru Franciaországban	30 L
Bernstein: A gazdaságtörténet alapvonalai	30 L	Mehring: Marx Károly élete	360 L
Bernstein: Mi a szocializmus?	5 L	Migray: Egy keresztényszocialista állam története	18 L
Bernstein: Görlitz pártprogram	12 L	Migray: Az egyház, munkáskérdés	5 L
Bernstein: Lassalle Ferdinand	18 L	Migray: Az Internationale története	25 L
Beer: A szocializmus és társadalmi harcok története	30 L	Müller: Marx és a szakszervezetek	15 L
II. Középkor	30 L	Pach: A társadalmi ember élete	25 L
III. Ujkor	30 L	Parvus: Allah, ipar, szocializmus	20 L
IV. 1750—1860	30 L	Révész M.: Somogyi Béla élete	25 L
V. 1860—1925	30 L	Szabó E.: Szocializmus	30 L
Braun S.: A primitív kultúra	30 L	Szemes: Mi az osztályharc	5 L
Braun S.: Szakszervezetekről	5 L	Snowden: Ha a munkáspárt uralomra jut	8 L
Bresztowszky: Miért?	9 L	Szakasits: A munkásifjuság utja	5 L
Cooperator: Szocializmus és szövetkezet	5 L	Szakasits: Ut a felszabadulás felé	5 L
Deutsch: Sport és politika	41 L	Társadalmi lexikon	600 L
Gál: Szakszervezetek a háború alatt	5 L	Dr. Tóti: Az ifjuság nemi problémái	85 L
Garami: Kezdjük előlről	5 L	Umbreit: 25 év a német szakszervezeti mozgalomból 1890—1915	5 L
Gergely: Munkáskultúra	30 L	Vándor: Közgazdaságtan	100 L
Gombo: Kisipar, kiskereskedelem és a szocializmus	10 L	Vancsák: Szakszervezeti demokrácia	5 L
Jászai: Agitáció	4 L	Wagner: A tudományos gondolkodás alapelvei	10 L
Kautsky: Marx gazdasági tanai	41 L	Wexberg: Ideges gyermek	60 L
Kautsky: Kereszténység eredete	100 L	Webb: A kapitalizmus hanyatlása	40 L
Kertész: A nemzetköziség utja	40 L	Dr. Stern: Tolsztoj	20 L
Kronotkin: Kölcseőös segítség	100 L		
Kunfi: Jaurés	10 L		
Lassalle: Az alkotmányról	6 L		
Lassalle: Munkásprogram	6 L		

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

Fraternitas Könyv- és Lapkiadó R.-T. nyomása Uj, Strada Baron L. Pop 10. — Telefon 9-77.

A Banca Centrala Cooperativánál és többi, állami felügyelet álló pénzügyintézetnél 8—10 milliárd.
 Másrészt a minisztérium megállapította, hogy az országban levő 1000 magyar banknál mintegy 20 milliárd lejre rugó mezőgazdasági adósságok végösszege, mely a magánosok által nyújtott paraszthitelek 10 millió lejt tesznek ki.
 A hozzávetőleges számítás szerint a romániai mezőgazdasági adósságok meghaladják a 40 milliárd lejt s így az ország területén levő földekre hektáronként 3500—4000 lej teher esik.

RADIO MŰSOR

Péntek, december 4.

Bukarest. 19.40: Grammfónhangv. 20. Flótaszóló. 21.15: Hegedűszóló. 21.45: Hírek.
Budapest. 9.15: Koncert. 12.05: Hangv. 17: Irodalmi előadás. 20.10: Énekhangv. 22.30: Francia előadás.
Bécs. 16.30: Meghalt művészek lemezei. 20.10: Operett. 22.30: Táncczene.
Berlin. 20.30: Carmen.
Breslau. 21.20: Kamarazene.
Köln. 20: Esti zene.
Lipsee. 23.30: Szórakoztató zene.
Varsó. 20.15: Szimfónikus hangv.
Riga. 19.05: Szimfónikus hangv. 21.05: Saint-Saens balettenéje.
Róma. 19.50: Grammfónhangv. 21.

Apróhirdetések

Házeladás. A Str. Filipescu (Szentlélek u.) 1. szám alatti és a Str. Calugărilor (Kisszamos u.) 6. szám alatti ház előnyfeltételekkel eladó. Érdeklődők forduljanak a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. Igazgatójához, P. Unirii 20.

Jó bizonyítványokkal és kaucióval rendelkező jömegjelenésű, intelligens urak alkalmazást kaphatnak akvizíciók és kiadói munkákra. Jelentkezések az Uj Kelet kiadóhivatalában 12 és 13 óra között.

Ödön! Jól vagyunk mindnyájan. Csak kol Olga.

Atadó Aradon belvárosban 30 év óta fennálló kitűnő fűszerüzlet. Érdeklődés kérék „Szép megélhetés“ jellegre Rudolf Mosse, Arad.

Kiadó egy szoba és konyha villaépületben azonnalra. Fürdő ucca 31.

Fiatal menyecske dajkának elemmentésére Házimunkát is elvégez. Özv. Béres Jánosné, Rudolf ut 64.

„Arta“ aukció! 5-én, szombaton d. u. 10 órától Str. Avram Iancu 3.

A ma egyik legfontosabb kérdésére ad választ

Az Ifjuság nemi problémái

Dr. Tóti Béla most megjelent könyve

Főbb fejezetei: A természetéről természetesen. A boldogság nehéz utja. Amikor a gyermekből ember lesz. Kétféle érettség. A hazug kísértet. A megérkezett szerelem. Mit kell tenni? A kétféle felelősség. Ujra szerelem. Pszichonanalízis és szerelem. Freud és Marx. A szerelem szabadsága. Egynevelés és többnevelés. Itél a társadalom. Szüveg vagy ártatlan? Kit válasszunk? A lelkiismeret házassága. Hideg-e a nő? A „kényes kérdés“.

Mindkét nemhez tartozó serdülő ifjakon kívül a szülők és pedagógusok is okvetlen olvassák el ezt a tartalomhoz méltó külső köntösben megjelent könyvet.

UJ KELET könyvosztálya CLUJ

Kérem részemre postafordultával megküldeni: Dr. Tóti Béla: Az ifjuság nemi problémái könyvet, portómentesen, 85 lej utánvétellel.

pontos cím: _____ név _____

XIV. ÉVF. Cluj—Kö december 5692 ÉV

Az Uj Kelet az és bászági és nap Gikceink után forrás megjel Kéziratokat ne megőrzésükre

Becsuknak a

Keletindianban zak. Ez azt jelen szerint, hogy a k mely rendszerint utolsó menedéke állítólagos karitat nyomor vámszedő

Keletindianban zalogházak, Norm ez örvendétes hírt ené, hogy a föld jölet és bőség a hogy nincs többé zalogházakra. Sen házassok, senki nyomornak ez a tünik a „közélet“

Keletindianban a jölet miatt csul Ellenkezőleg: azé nyomornak nincs vinnie. A nyomorvonalott és elne kiürült az utolsó utolsó párna, az

A zalogházak tud hasonló kö becsukódó zaloghá rendkívüliségéhez hoz sorakoznak, mementők. A nyozatot hozni, a ny letekké lettek, ak lációi. Hiába: élünk, amelynék már alig tudjuk

A börtön, m

Zavaros korokb magukat társad száma. A rablászók körében külö ki, mely a maga magasztosítja az cselekményt.

A harminc év ritterek fosztogat agyongyörtört né francia forradalm virult a rabvilág válságos idejében legborzalmasabb szágban is rabló galomban a bé Magyarországon sz „regények“ jelen legendája még ma Alföldön.

Terente és társ lomban a regátot sem került rendő szen másképpen, sokban virágzik k betyárromantikáj nak legjellemzőb általán nem rom rendszeres, a vil mint a munkanél morzsolódása.

A rablások és dik a mindennap világ minden r bankrablásokról, básu lopásokról rablás, betörés, mény, kezdi elv beri megnyilvánu sadalmi életünk aulásai közé kez

Sajnos, az a fe romantikátlan ro het csupán renc tási eszközökkel mai fokán már vagyonelemi bü műkedvelésből is sek ezáltal jussa egy darab száraz pokban történt Pesten.

A börtön a tá élők számára elv közsáit; inkább